Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 267 (13756) | 1974 оной ноябриин 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй советдэ

ЗЭДЫН АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ҺААЛИИН ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ТУХАЙ

Һү haaxa, мүн гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой haалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялга haйшаагдаба.

1974-1975 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, hү haалга, мүн гүрэндэ худалдалгые ехэ болгохын түлөө, мал ажалай культура дээшэлүүлхэ ба продукциин гаргашые хямда болгохын түлөө haалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхээр КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаа.

Мал ажалай культурые haйжаруулхын түлөө мүрысөөнэй ябаса тухай, hү haалга, гүрэндэ худалдалга дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхозуудай коллективүүдэй абаhан социалис уялгын дүүргэлтэ тухай материалнуудые таhалгаряагүй толилжо, дамжуулжа байхыень республикын, аймагай газетэнүүд, республикын Министрнүүдэй Советэй телевидениин ба радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

ЗЭДЫН АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ҺААЛИИН ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ АБАҺАН

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Бидэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой haалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгон, табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорhoонь уридшалан дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, мал ажалай ниитэ культурые haйжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлаабди.

Байгша оной юhэн hарын туршада колхоздо hү haали нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 2103 центнерээр гэхэ гү, али 19 процентээр дээшэлээ, гүрэндэ худалдалга 1263 центнерээр гэхэ гү, али 14 процентээр нэмэжэ, үнеэн бүриhөө haагдаhан hүнэй хэмжээн 1543 килограммда хүргэгдөө гэхэ гү, али нёдондонойхиhoo 10 процент ехэ hүн haагдаа. Ноябриин 3-да колхоз гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэө. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 1200 центнер hү гүрэндэ нэмэжэ худалдаха, тиигэжэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй арадай ажахын түсэб 11 процентhээ бага бэшээр үлүүлэн дүүргэхэ арга бидэндэ яhала бии.

Һаалишад Е. И. Брикова, К. М. Аксенова, В. Т. Гончарова болон бусад hайн амжалта туйлаhан байна.

Колхозой бүхы түрэлэй адууhа малай тоо толгой горитойхоноор олошоржо, түл түрэсэ, мүн тушаагдаха малай шэгнүүр нэмээ, мяха, нooho абалга дээшэлжэ, гүрэндэ нooho, мал тушааха арадай ажахын юhэн hарын түсэб үлүүлэгдээ.

Манай колхозой малшад гансашье туйлаhан амжалтаяа батадхахые хүсэнэ бэшэ, мүн байгша оной үбэлжэлгын үедэ үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ ба мал ажалай бүхы культурые haйжаруулжа, абтаhан центнер hүнэй гаргашые 10 процентhээ бага бэшээр доошолуулха зорилготойбди. Энээниие бэелүүлхэ эрхэ байдал колхоздомнай байгуулагданхай.

Үбэлжэлгэдэ 3800 тонно силос, 32500 центнер үбhэн, зелёнко бэлэдхэгдэжэ, хүсэд хүрэхэ hoлоомо, нёдондонойхиhoo 1,5 дахин ехэ концентрат бии.

Мал ажалаа тусхай шэглэлтэй болгохо, томодхохо талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа. Булагай haалиин гүүртэдэ хуушанайнь байра шэнэдхэн заhабарилагдажа, 430 үнеэнэй багтаамжатай шэнэ байра баригдаа. Энэ фермэдэ үнеэ haaxa, уhалха, байрыень сэбэрлэхэ, тэжээл буйлуулан бэлдэхэ, шэнгэн хоолыень хубаарилан үгэхэ ажалынь хүсэд оньhoжоруулагдажа, ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ, мүн haалишан бүхэнэй 30 үнеэ харууhалха арга олгогдоо. Үлдэhэн хоёр гүүртэдэ байрыень шэнэдхэн хубилгажа, үйлэдбэринень бүхыдэнь оньhoжоруулха хүдэлмэри дүүрэжэ байнхай. Колхоздо тугалай хоёр байра шэнээр бодхоогдожо, залуу малай гурбадахи байрын барилга дүүрэжэ байна. Бүхы фермэнүүдтэмнай искусственна аргаар үрэжүүлгын пунктнууд, үүлтэртэ үнеэдэй бүлэг байгуулагдажа, тэндэhээ 120 гунжал шэлэгдээд, саашадаа үнеэдэй hүрэг шэнэлхэ зорилготойгоор адуулагдажа байна.

Байгша ондо фермэнүүдтэмнай haалишад, малшадай байха хоёр байратай табан гэр шэнээр баригдаа.

Тульска областиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай бэшэгтэ харюу болгон, малай үбэлжэлгын haрануудта 8200 центнер hү haажа, гүрэндэ 6500 центнерhээ бага бэшэ hү гэхэ гү, али 1973—1974 онуудай энэ үеынхиhөө 1000 центнерээр ехые худалдаха ба 47850 центнер hү тушааха, энэ табан жэлэй арадай ажахын түсэбые 1975 оной август hарада дүүргэхээр уялга абанабди.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэ хадаа hү haалга ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлгын гол арга мүн. Бидэ үбэлэй долоон hарын туршада үнеэн бүриhөө 1100 килограммhaa бага бэшэ hү haахын түлөө гэхэ гү, али нёдондоной үбэлжэлгын энэ үеынхитэй сасуулбал, үнеэн бүриhөө hү haалга 230 килограммаар нэмээхын түлөө тэмсэхэмнай. Түрүү haалишад Н. Ф. Нагаева, Е. И. Брикова, З. В. Поддельская гэгшэд үнеэн бүриhөө 1200—1500 килограмм hү haахаар уялга абаа.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула бидэ түл абалгадаа, мүн haалгада haйнаар бэлдэхэбди, харууhа болон хооллолгыень haйжаруулхабди. Һаамхай малдаа зоотехническэ заабариин ёhoop тэжээлыень эдюулхэбди. Үбэлжэлгын үедэ үдэр бүри үнеэн бүхэндэ 5—6 килограмм концентрат, 10—12 килограмм үбhэн, зеленко болон hoлоомо, 20 килограмм силос гэхэ гү, али тус бүридэнь тэжээлэй 11—12 единицэ тэжээл хүртэхөөр ажахыдамнай хараалагданхай. Бии байгаа тэжээлээ гамтайгаар, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхын тула бүхы тэжээлээ хэршээд, белок болон витамин нэмээд, тэжээлэйнгээ цехүүдтэ буйлуулха хүдэлмэри эмхидхэхэбди.

Һүнэй шанар дээшэлүүлгэ мүн лэ манай ажалhaa дулдыдаха байна. Тинмэhээ бидэ hү haaxa заабаринуудые наринаар сахиха ба ариг сэбэрые дээшэлүүлhэнэй ашаар гүрэндэ имагтал эрхим шанартай hү худалдахын түлөө тэмсэхэбди.

Абаhан уялгаяа дүүргэжэ, фермэ дээрэхи хүдэлмэрниингөө культурые дээшэлүүлхын тула хэхэ ажалнай үшөө ехэ гэжэ бидэ мэдэрнэбди. Энээнэй түлөө фермэнүүдтэ 42 часай программатай курсанууд эмхидхэгдээ. Һуралсалынь hарадаа хоёр дахин 3 часай туршада үнгэргэгдэнэ. Булагай haалиин гүүртэдэ haалишадай hуралсалые колхозой ахамад зоотехник С. Б. Нимаев, Гэгээтэдэ — отделениин зоотехник Б. Д. Жапов, Бага-Наранда отделениин ветврач Б. Т. Тырылов хүтэлбэрилнэ.

Колхозой бүхы зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд болон бусад мэргэжэлтэд үйлэдбэридөө эрдэмэй туйлалтануудые, түрүү дүршэл нэбтэрүүлхэ, малай үрэжүүлгын, hүрэг шэнэлхэ, залуу мал шэлэжэ харууhалалгын эмхидхэл haйжаруулха, hү үйлэдбэрилгын технологиие шэнэдхэхэ ба мал ажалаа промышленна үндэhэн hуури дээрэ гаргаха хүдэлмэри таhалгаряагүй ябуулха юм.

Социалис мүрысөөе улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор колхоздо мүрысөөнэй гурим зохёогдожо, түрүүшүүлые моральна болон материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа.

Дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаха зуураа, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы табадахи жэлэй үбэлэй үедэ hү ехээр haaxын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряатайгаар республикынгаа haалиин гүүртэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ бидэ ханданабди.

(ЭДЭ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД КОЛХОЗОЙ ФЕРМЭНҮҮДЭЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ ХАМТЫН СУГЛААНУУДТА ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЖЭ, БАТАЛАГДАН АБТАА).

СОВЕТ-ЛАНКАГАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Громыко, Шри Ланка Республикын премьер-министр Сиримаво Р. Д. Бандаранаике ноябриин 12-то Кремльдэ хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Хөөрэлдөөндэ хабаадагшад совет-ланкагай харилсаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлhэн, хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудые хаража үзэhэн байна. Уласхоорондын шахардуу байдалай hуларалга Азиин байдалда мүн лэ haйнаар нүлөөлнэ, энэ түбидэхи аюулгүй байдал найдамтайгаар хангахые хүсэдэг гүрэнүүдэй оролдолго хүсэлэлгыень бүри эдэбхитэй болгохо ябадалда туhа хүргэнэ гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Хани ёhoной, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдтэ Совет талаhaa — СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, ГКЭС-эй түрүүлэгшэ С. А. Скачков болон бусад тушаалтад хабаадаа.

Ланкагай талаhaa — премьер-министрые үдэшэжэ ерэhэн тушаалтад хабаадаба.

Хөөрэлдөөн үргэлжэлүүлэгдэхэ.

(ТАСС).

ЗҮЖЭГ НААДА ХАРАБА

Шри Ланкагай Республикын премьер-министр, оборонын министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Сиримаво Р. Д. Бандаранаике ноябриин 12-то Кремльдэхи Съездүүдэй ордон соо Минкусэй «Дон Кихот» балет хараба.

Шри Ланкагай ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуу шэмэглэгдэhэн ложодо айлшадтай хамта СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Лыкова, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, Советскэ Союзhaa Шри Ланкада байдаг элшэн сайд Р. Н. Нишанов гэгшэд hууба.

Сиримаво Р. Д. Бандаранаикые үдэшэжэ ерэлсэhэн хүнүүд, мүн Шри Ланкаhaa Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд К. Э. С. Виратунге гэгшэд ложодо hуулсаа.

Зүжэг нааданай эхилхын урдахана Шри Ланкагай ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

(ТАСС).

ТҮҮХЭТЭ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА

Монголой Арадай-революционно партиин III съездын 50 жэлэй ойдо, Монголой Арадай Республикын тогтоhoop 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, Совет-монголой хани барисаанай hара Советскэ Союзда үнгэргэгдэжэ байна.

Хотонууд болон хүдөө нютагуудта, фабриканууд ба заводуудта түүхэтэ ойн хүндэлэлэй суглаанууд, уулзалганууд болоно. Совет-монголой хани барисаанай бүлгэмэй Яхадай таhагай түрүүлэгшэ, КПСС-эй обкомой секретарь Ю. Н. Прокопьев ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, 50 жэлэй турша соо МНР-эй туйлаhан илалта амжалта харуулха выставкэнүүд республикын соёлой байшангууд, клубууд ба библиотекэнүүдтэ нээгдэнхэй, мүнөө сагай Монгол орон тухай лекцинүүд уншагдана, элидхэлнүүд хэгдэнэ гэбэ. Хоёр ороной арадуудай хани барисаан тухай хөөрэhэн фильмүүдэй недели Яхадта үнгэргэгдэхэнь. Радио, телевидени ба газетэнүүд монгол арадай амжалтануудтайнь Яхадай улад зониие танилсуулна, Монгол орон Яхад хоёрой хоорондохи соёлой ба экономическа харилсаа холбоон тухай хөөрэнэ.

(ТАСС).

[А]ЙМАГАЙ [СОВ]ЕДЭЙ [СЕ]ССИ

Улаан-Үдын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй 10-дахи сесси боложо, эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Ондоо хүдэлмэридэ орохонтойнь дашарамдуулан А. В. Пластинининие аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгаhaa сесси сүлөөлөө.

Аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр П. А. Горбунов hунгагдаба.

АЛИШЬЕ ТАЛААРАА ТУҺАТАЙ

Залуу хонишод В. Базаров, Ц-Д. Шиндаков гэгшэдэй үүсхэлээр республикын хонишодой дунда социалис мүрысөөнэй дэлгэржэ захалhаниинь haйшаалтай. Үнэхөөр 1975 он гээшэмнай ондоохон, хүн бүхэнэй хаба шадалаа харуулхал жэл байна.

Бидэ хоёр хонишон хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидээд, нилээд ехэ уялгануудые бэедээ даажа абаба гээшэбди. Д. Г. Донеевэй бүлэ түрүүшынхеэ хурьгалха зуhагуудай зуун толгой бүриhөө 110 хурьга томо болгохо, хурьгадаа эхэhээ haлгааха үедэнь 23 килограммда хүргэхэ, хонин бүриhөө 4,5 килограмм нooho хайшалха зорилго урдаа табяа.

Б. Л. Николаевай хүдэлдэг В. Г. Романовагай отарынхид хоёрдохёо хурьгалха зуун хонин бүриhөө 115 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3,7 килограмм нooho хайшалха, хурьгадаа эхэhээ haлгааха үедэ 23 килограммтай болгохо гэжэ шиидээ.

Иигэжэ хоорондоо мүрысэхэдэмнай, алишье талаараа ашатай туhатай гэжэ hанагдана. Түбхын түрүүндэ урдаа ехэ зорилго табихадаа, хүн зориг дээрээ зориг нэмэжэ, оролдосотой шангаар ажаллаха жэшээтэй. Мүнөө үедэ бидэнэр хонидоо үрэжүүлжэ дүүргээд, хүшэ шадалыень алдахагүй, байра, хэрэгсэлнүүдээ үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ гэжэ оролдожо байнабди. Хониднай яhала таргалаа.

Хоёрдохёор, мүрысэжэ байхадаа, бэе бэедээ ябалсажа, дүршэл шадабаря халан абалсаха аргатай байхабди. Маанадай хүдэлмэридэ мэдэгдээгүй, ойлгогдоогүй юумэн олон байдаг ха юм даа. Илангаяа Борьёогой совхозой хонишодhoo олон юумые ойлгожо абахаар байна.

Эхэ хонидой түрэхэ болохолоор, илангаяа нарин haйнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ, уhaap дутаахагүй шухала. Түл абалгын үедэ байраяа haйса дулаалха, эхир хурьгадые онсо харууhалжа, эхынгээ hүндэ садаагүй үлөөшэдтэ үнеэнэй hү түүхэй үндэгэнтэй холижо угжадаг дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэбди.

Олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэлтэй болоhон хадаа залуушуулда, hая хонишон болоhон хүнүүдтэ али болохоор туhалхабди. Д. Г. Донеев залуу хонишон Дмитрий Харменьков гэгшые шефтээ абажа, мэргэжэлдээ hургаха болонхой.

Бүхы юумэндээ гамтайгаар хандажа, продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, сэбэр haйн нooho тушааха гэжэ оролдохобди.

Д. ДОНЕЕВ,
Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.
Б. НИКОЛАЕВ,
Сэлэнгын совхозой хонишон.

«БУРЯАД ҮНЭН» 75
ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

Д. ДОНЕЕВ.

Б. НИКОЛАЕВ.

[Ш]АНАРАЙ [Т]ҮЛӨӨ [Т]ЭМСЭХЭ

[Пр]одукциингаа шанар улам haйжаруулха, оронойнгоо, дэлхэйн эрхим зүйлнүүдтэ хүрэмэ продукци үйлэд[…] гэhэн эрилтэ промышленностиин хүдэлмэрилэг[…] урда табигдана. Табан жэлэй түсэбые, тэрэшэлэн [т]ойлхы энэ жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхые […] мүрысөөн haйнаар, хямдаар, ехээр гэhэн уряатай. […] И. Брежнев совет Молдавиин 50 жэлэй ойдо зо[рю]лагдаhан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажа[…] шанар болон ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээ[шэ]лүүлхэ тухай онсолон тэмдэглэhэн байна. Ерэхэ, ар[…] табан жэлэй гол шухала зорилго тухай хэлэхэ зуу[р]… энэ табан жэл хадаа түбхын түрүүндэ шанарай табан […] арад зоной ажабайдалые саашадань haйжаруулхын […] үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ табан жэл […] гэжэ тэмдэглээ.

[В.] И. Ленин совет жэлнүүдэй түрүүшын үедэ шанар […] асуудалда онсо анхарал хандуулжа, багааршье haйнаар гэжэ заагаа hэн. Совет арад агууехэ ба[…] захяа заабариие бэелүүлэн, бүтээн гаргадаг […]үүдэй шанар haйжаруулха гэжэ оролдоно.

[Ре]спубликымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд […] гаргадаг продукциингаа шанар haйжаруулхые мүн [о]ролдоно. Һайн шанартайгаар бүтээгдэhэн зүйлнүүд […]тай бэхи байдаг, эбдэрэн муудангүйгөөр удаан […] соо хэрэглэгдэдэг. Тиимэhээ иимэ продукци үй[лэдбэ]рилхэдэ, алишье талада — продукци бүтээгшэдтэ[шье], […] продукци хэрэглэгшэдтэшье ашатуhатай. Һайн [шанар]тай продукци бүтээн гаргагшад гүрэндөө, арадай […]да ехэ олзо оруулна.

[…] дотороо, мүн харин олон гүрэнүүдтэ мэдээжэ бо[…] орёо оньhон приборнууд, электрическэ машина[…] ондоошье зарим зүйлэй продукци республика до[…] бүтээгдэнэ. «Электромашина», «Теплоприбор» [завод]удай приборнууд, электродвигательнүүд дэлхэйн [зах]үр дээрэ худалдагдадаг болоо. Эдэ коллективүүд [«…]т ороной» гэhэн тэмдэгтэй хадаа эрхим haйн ша[нар]… байха ёhотой гэhэн уряатайгаар ажаллана.

[Энэ] талаар «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» ордента «Электро[маши]на» заводой коллективэй дүй дүршэлые haйшаа[…]. Заводто хэгдэдэг зарим түхэлэй электродвигатель […] эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэнхэй юм. [Элект]рическэ машинанууд социалис аха дүү оронуудта [эль]гээдэхэhээ гадна, Итали, ФРГ, Франци, Швейцари [зэр]гэтэ капиталис, хамта дээрээ хилын саанахи 30 оро[нд]о наймаалагдана. Заводой бүхы продукциин 48,8 […] шанарай дээдэ зэргын, 51 процентнь 1-дэхи зэр[гэ]… […]ээлтэ абанхай юм.

[Ш]анарай түлөө шанга тэмсэл заводой үйлэдбэриин […] шатануудта эмхидхэгдэнхэй. Конструкторска, тех[ни]ческа документаци нарин нягтаар бэлдэхэhээ эхи[лээд] продукци бүтээлгын шата бүхэндэ технологическа […] наринаар сахигдана. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл [ша]дари дээшэлүүлхэ, хэдэн мэргэжэл шудалха hурал[ган]… эмхидхэгдээ. Деталь, частьнуудые шалгаха, хүдэлгэжэ [ша]хиналта-шалгалтын орёо инструментнүүд бии.

[За]водой конструктор, технологууд продукциин шанар [haйж]аруулха арга зам бэдэрэн хэрэглэдэг юм. Тэдэнэр [техн]игөө haлбариин шэнэ туйлалта, түрүү дүй дүршэл[…] соонь танилсажа байдаг. Завод эрхим шанарай Гү[рэнэй] тэмдэгтэ хүртэhэн продукци бүтээн гаргаhанай […] 2 миллион түхэригhөө үлүүтэй олзо үгтөө.

[«Теп]лоприбор», прибор-бүтээлгын, Тимлюйн цементын [завод]удай, мүн бусад зарим коллективүүд haйн шанар[тай] продукци бүтээн гаргаха гэжэ оролдоно. Энэ анха[рал о]ролдолгонь ашаг үрээ харуулжа байна. Прибор-бү[тээлгы]н заводой микродвигательнүүд, Тимлюйн цемен[тын з]аводой нэгэ түхэлэй цемент эрхим шанарай Гүрэ[нэй т]эмдэгтэ хүртөө. «Теплоприбор» заводой зарим тү[хэлэй] орёо оньhон приборнуудые иимэ тэмдэгтэй бол[гохо] зууршалга хэхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Оронойн[гоо б]а дэлхэйн эрхим зүйлнүүдэй эрилтэдэ хүрэмэ про[дукци] бүтээхэ талаар ехэ тэмсэл нарин сэмбын комби[натта] ябуулагдана.

[Ажал]ы хүдэлмэриин шанар, бүтээн гаргагдадаг продук[циин] шанар haйжаруулха гээшэ үйлэдбэриин гол шуха[ла асуу]дал мүн. Тэрээн тухай бүхы коллективүүд анхарха […]. Гэбэшье продукциин шанар тушаа ёhотой тэм[сэл з]арим предприятинуудта ябуулагданагүй. Голодоhо [тэд]ээ ушар үшөө үсөөн бэшэ. Барилга-хабсаралгын ор[гани]зацинуудай хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии бай[на]. Арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг зарим [коллек]тивүүд ажалдаа голодоhо гаргана. Иимэ дутагда[лнуудые] усадхаха, технологическа журам нарин[а]ар сахиха […] тэдэнэй урда шангаар табигдаха ёhотой.

[«Ман]ай продукци — минии hэшхэл, манай продукци — […]эрэ хүндэ гэhэн уряатайгаар ажалладаг коллек[тивүүд] амжалта туйлана гээшэ. Тэдэнэй дүй дүршэл [нэбтэр]үүлхэ, халан абалсаха шухала. Хэhэн ажалайнгаа […] хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, бүтээ[hэн пр]одукциингаа түлөө омогорхон баясахаар хүдэлмэ[ришэдые] хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна, профсоюзна ор[ганиза]цинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зо[рилго] болоно.

БАМ

БАУНТЫН ЕРЭЭДҮЙ

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай — манай үе сагай агуу барилгын эхилхэ тухай мэдээсэл холын Баунтын аймагай ажалшад, үбгэд, хүгшэд ба үхибүүд тон ехэ баяртайгаар угтаһан байгаа .Тиимэ байхашье ёһотойл даа. Энэ түмэр замай баригдажа, ашаглалгада оруулагдахада, манай республикын холын хойто нютагуудай — Хойто-Байгалай болон Баунтын аймагуудай байгаалиин ехэ баялиг Эхэ орондоо «алба хэжэ» эхилхэ болоно бшуу.

Баунтын аймаг гансал ангай арһаар баян бэшэ юм. Тэндэ ашагта малтамалнуудай баян хэбтэшэнүүд элирүүлэгдэнхэй. Тиихэдэ аймагтамнай, илангаяа Муя голые зубшан, хүдөө ажахые хүгжөөхэдэ таатай зохид эрхэ байдалтай юм. Аймагнай ой модоор баян. Байгал-Амарай түмэр замай баригдахатай сасуу, Молодежнын хризотил-асбестын баян хэбтэшэ ашаглагдажа эхилхэ байна. Энэмнай шанарайнгаа талаар дэлхэйн дээрэ эгээл һайн хэбтэшэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог юм. Гадна Арекитканай хэбтэшэ ашаглагдаха юм.

Энэ түмэр замай ашаглагдажа эхилхэдэ, манай аймагай хойто тала — Муя голые зубшаһан газарай баялиг урданайхиһаа бүри һайнаар хэрэглэгдэдэг болохо байна. Энэмнай элдэб янзын ан гүрөөлөөр, эрхим шанартай модоор баян нютаг юм. Эндэ адууһа мал олоор үсхэбэриихэ, овощ болон хартаабха ехээр тариха арга боломжотой. Мүнөө эндэ Эрхүүгэй областиин Бодайбинска леспромхоздо мэдэлтэй модо бэлэдхэлгын участок бии. Тэрэнэй коллектив жэл соо 60—70 мянган кубометр модо бэлэдхэдэг байха юм. Шэнэ түмэр харгын ашаглагдажа эхилхэдэ, жэл соо тус тустаа 200—250 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ хүсэтэй гурбан леспромхоз эмхидхэжэ болохоор гээд бэсгаагдана. Тэдэ леспромхозууд «Забайкаллес» комбинадай мэдэлдэ байха болоно.

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай барилгын эхилээд байхада, манай аймагай байгаалиин баялигые ашаглаха талаар хэдэн шухала асуудал гарана. Нэн түрүүлэн шэнжэлгээр элирүүлэгдэһэн ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые ойрын сагта ашаглажа эхилхэ шухала. Хоёрдохёор, үшөө элирүүлэгдээгүй, шэнжэлэгдээгүй хэбтэшэнүүдые түргөөр бэдэрэн олохо шухала.

Жэшээлэн хэлэбэл, Багдаринай геологическа экспедициин коллектив Иракиндинско-Кедрово ашагта малтамалай хэбтэшые шэнжэлхэ хүдэлмэри 1975 ондо дүүргэжэ, СССР-эй Геологиин министерствын гүрэнэй тусхай комиссиин үзэмжэдэ табиха ёһотой юм. Тиимэһээ Шэтын областиин «Балейзолото» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд ерэхэ табан жэл соо эндэ шэнэ рудник бариха тухай зууршалгатайгаар СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствэдэ дары хандаха болоно бшуу.

Молодежнын хризотил-асбестын баян хэбтэшэ Байгал-Амарай түмэр замда дүтэхэнэ юм. Тиимэһээ тэндэ руда шанаржуулгын комбинадай проект зохёохо, тэрэнэй барилга эхилхэ тухай асуудал ойрын сагта шиидхэгдэхэ ёһотой болоно гээшэ. Тиигэбэл арадай ажахыда шухала хэрэгтэй асбест абтадаг болохо байна.

Манай аймагта мүнөө дээрэ электрын элшэ хүсэн дуталдана. БАМ-ай баригдахада, зайн гал үшөө ехээр хэрэглэгдэдэг болохо зэргэтэй. Республикын хойто зүгэй аймагуудые хүгжөөхэ арадай ажахын түсэбэй ёһоор Багдарин — Романовка гэһэн электролиниин барилга 1977 ондо эхилэгдэхээр хараалагданхай. Энэмнай даншье холын түсэб гээшэ. Тиимэһээ энэ линиин барилгые 1975 ондо гү, али 1976 ондо эхилжэ болохоор гэжэ КПСС-эй райком, аймагай Соведэй гүйсэдком тоолоно. Энэ шухала асуудалые республикын Министрнүүдэй Совет хаража, зүб тэшэнь түргөөр шиидхэхэ бэзэ.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилһэнтэй, мүн аймагай хүсэ багатай колхозуудай һуури дээрэ шэнэ совхозуудай эмхидхэгдэһэнтэй дашарамдуулан, Зазын адаг — Жилиндэ, Маловск — Монгой — Рассошино гэһэн электролиниинүүдэй барилгые түргэдхэхэ шухала. Аймагай арадай ажахые түргөөр хүгжөөхын, эндэхи байгаалиин баялигые гүйсэд һайнаар ашаглахын тула Байса — Монгой — Рассошино, Романовка — Жилиинда адаг гэһэн автомобильна харгынуудай барилга айхабтар ехэ удхатай шанартай болоно. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй автомобильна харгы барилгын управлени, республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл дээрэ дурсагдаһан харгынуудай барилгые түргэдхэхэ.

ШЭНЭ ТҮМЭР замай барилгада сэхэ хабаатай хүдэлмэри «манай аймагтахи Багдаринай геологическа экспедициин Витимэй партиин коллектив мүнөө дээрэ хэжэ байнхай. Тэрэ партиин хүдэлмэришэд 15 километр утатай Хойто-Муйска тоннелиин баригдаха газарта ажаллажа, тон шухала даабари дүүргэнэ. Тиигэхэ зуураа, тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын, СССР-эй Геологиин министерствын тогтооһон даабари саг соонь бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Хэды олон бэрхэшээлнүүдэй дайралдабашье, тэдэнэр үрэмдэлгын хүдэлмэриин түрүүшын ээлжээе болзорһоонь нэгэ һараар урид дүүргэв.

Багдаринай экспедициин Витимэй геолого-бэдэрэлгын партиин коллектив (начальнигынь В. М. Комышов) агууехэ барилгын эхилхэ тухай мэдээсэлээр урмашажа, табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уллга абаһан байгаа. Хэлэһэн үгээ бодото байдал дээрэнь бэелүүлхын тула партиин хүдэлмэришэд эршэтэй һайнаар хүдэлөө. Хэрбээ 1972—1973 онуудта тэдэнэр хамтадаа 1500 метр погонно метр скважина малтаһан байбал, энэ жэлэй түрүүшын юһэн һара соо тэрэнээ 2000 метрһээ үлүү болгоо. А. Плеханов, Д. Васильев, Г. Софонов гэгшэдһээ бүридэһэн үрэмдэгшэдэй бригада коллектив дотороо эрхим һайн дүнгүүдтэй ябана. Тиихэдэ жолоошон В. Пятников, бульдозерист А. Чирков, электрогагнуурщан А. Дубинин болон бусад баһал һайнаар хүдэлжэ, даабарияа үлүүлдэг.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшадые ажаһуудалай талаар һайнаар хангаха хэрэг айхабтар ехэ удха шанартай. Тиимэһээ КПСС-эй райком, аймсоведэй гүйсэдком энэ асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулна. БАМ-ай барилгашадые хангаха хүдэлмэридэ Багдаринай аэропортын коллектив эдэбхитэйгээр хабаадана. «Ми-4» түхэлэй вертолёдой экипажай командир Ю. И. Золотухин тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэмээр. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаа, энэ нүхэр оло дахин ниидэжэ, БАМ-ай барилгашадта шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые абаашаһан байна, Пилодууд П. А. Ульянов, В. А. Жалевич гэгшэд үнгэрэгшэ үбэлдөө геологуудта хэрэгтэй ашаа шэрэхэ зуураа баатаршалга гаргажа, хүнэй ябаагүй тайга соохи мүльһэн дээрэ нэгэнтэ бэшэ самолёдуудаа буулгаһан байгаа.

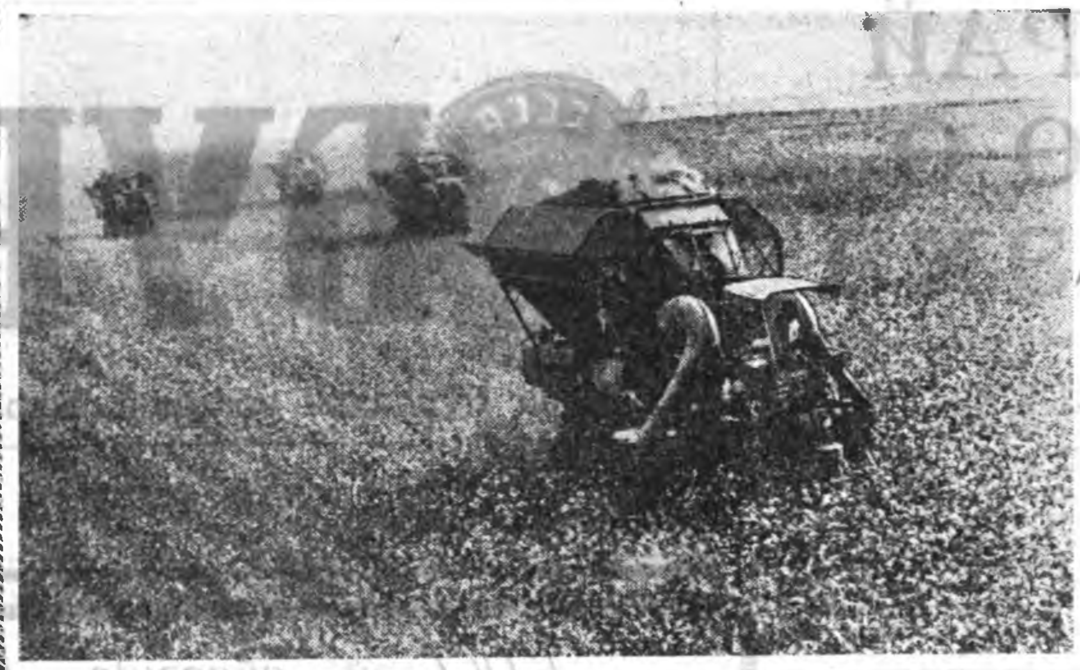
АЙМАГАЙМНАЙ ажалшадай ажабайдалда һаяхан нэгэ баяртай ушар болоо. Россин Федерациин ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор аймагай хүсэ багатай колхозуудай үндэһэн һуури дээрэ шэнэ хоёр совхоз эмхидхэгдэбэ. Гол түлэб мал ажал эрхилхэ эдэ ажахынууд республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлдэ сэхэ мэдэлтэй байха юм. Аймаг дотор шэнэ совхозуудые эмхидхэһэн ушар хадаа холын энэ нютагай экономико ба соёл культурые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар парти ба правительствын ехэ анхарал хандуулжа байһанай үшөө нэгэ гэршэ болоно.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилһэнтэй дашарамдуулан, Муя голые зубшан шэнэ совхозууд эмхидхэгдэхээр хараалагдачхай. Тиигэхэдэ мал ажалай ба газар тарялангай продукци аймаг доторнай үшөө ехээр абтадаг боложо, БАМ-ай барилгашад болон саашадаа тэндэ хүдэлхэ ажалшадые эдеэ хоолой зүйлөөр һайнаар хангаха арга олгохо байна. Шэнээр эмхидхэгдэхэ совхозуудай үйлэдбэрилэ түргөөр хүгжөөхын, малай байрануудые, гэрнүүдые барихын тула капитальна ехэ һомололго хэрэгтэй болохо бшуу. Тиимэһээ энэ асуудал республикын совхозуудай нэгэдэлэй үдэр бүриин хиналтада абтаха болоно.

Шэнэ харгын барилгын эхилхэ тухай мэдээсэл, тэрэнэй ажалай ябаса аймагай ажалшадые шэнэ амжалтада зоригжуулна. Хүдэлмэрилэгшэ бүхэн, һургуулиин һурагша бүхэн барилгашадта шадалаараа туһалхые хүсэдэг болонхой. Аймагай Маловска найман жэлэй һургуулиин һурагшад уран һайханай 100 гаран ном суглуулжа, бамовецуудта бэлэглээ. Аймагай соёлой байшангай дэргэдэ һаяхан эмхидхэгдэһэн «Осикта» гэжэ эвенк арадай ансамблиин коллектив БАМ-ай барилгашадта ошожо, наада харуулхаар түхеэржэ байна.

«Главтоннельметростройн» тоннельнэ 11-дэхи отрядай хүдэлмэришэдэй Хойто-Муйска тоннель малтан гаража ерэхэдэ, БАМ-ай барилга аймаг доторнай бүри ехэ далайсатайгаар эрхилэгдэхэ болоно. Тиигэхэдэ барилгашадые али болохоор хангаха асуудал бүри үргэдэхэ, тон ехэ эрилтэтэйгээр табигдаха зэргэтэй. Ушар нимэһээ БАМ-ай барилгашадай бүхы эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ КПСС-эй райком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет саг үргэлжын анхарал хандуулха зорилготой.

К. ЛУБСАНДОРЖИЕВ,
КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ТУРКМЕНИИН ССР-[...] БАЙГУУЛАГДАҺАН[...] 50 ЖЭЛЭИ ОЙДО[...]

Ажамидаралай мүрэ[...] В. И. Ленинэй нэрэм[...] Каракумска канал тат[...] һаар энэ жэлдэ хорин [...] болохонь. Сүл губи газар[...] тэрэ 850 километртэ үр[...] жэлжэ, 300 мянган ге[...] талмай газар ундалуу[...] Энэ газар дээрэһээ жэл б[...] 450 мянган тонно х[...] хуряагдадаг гэхэ гү. [...] энэнь республикын «са[...] алтанай» хахадынь боло[...] Сүл губи газарта мүнөө б[...] босон түхэлтэй посело[...] урган бодонхой, үрэ жэ[...] тэ саадууд сэсэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ка[...] Алийска районой «Кара[...] ский канал» совхоздо [...] пок хуряалга.

ТАСС-ай фотохрон[...]

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

АРА-ХАРУУХЫН МАЛШАН

СОВХОЗОЙ табяад мянган толгой адууһа малай байрладаг 48 байрануудай нэгэниинь Ара-Харуухада түбхинэнхэй. Эндэхи хонишод хамаг юумэеэ саг соонь бүтээжэрхихэ һанаатай хонидойнгоо байра, хорёо хуһамаг, хаамжануудые заһана. Зариманиинь үбэлжөөндөө үбһэ, һолоомоёо зөөжэ, зали забдагүй ажаллажа байба.

Шэнээргэ хуһамаг хорёоһоо холошье бэшэ, фермэ шадар таригдаһан, хашаалагдаһан, ногоон һолоомоной газарай ара талаар, үндэр хадын налуу үбэрөөр таран бэлшэгшэ хонидоо суглуулжа ябаһан, нюргаар дунда зэргын, харабтар хурса шарайтай, үлэ мэдэг дохолһон наһажаал хүниие холоһоо обёорбобди. Хүдэлмэри хэжэ хүдэржэһэн мүнөөхи хонишон эндэ тэндэ гээгдэһэн хонидые һарабшалан байжа, шадалай хүрэхысэ шанга хоолойгоор «хулай!», «тады!» гээд абана.

Энэмнай Ара-Харуухын хонишодой бригадые даагша, Сэлэнгын суута хонишодой нэгэн, коммунист Буда-Цырен Дондокович Булгатов гээшэ.

Һүрэгэй эзэн байрадаа ерэһээр, манда ажахыгаа харуулна. Эндэ али бүхы юумэниинь гуримтай: байрань дулаалагдаһан, нэгэ углуудань хохир обоологдонхой. Гэрэ ехэ хорёо соонь һайхан үбһэн, һолсомон, минеральна тэжээл, талха тарянай зүйл хараградана. Харууһалжа байһан хонидыень ажаглан харахада тобир тарган.

Булгатов нэгэ хони саб байса шүүрээдхибэ. Ирагдаад байһан ноопһыень харахада урмашахаар. Үдхэн нариихан, ута ноопонинь торгон шэнги.

— Иимэ ноопо гүрэндэ ямар классаар тушаадаг гээшэбта?

— Гансал нэгэдэхи классаар!

...1960 он. Тэрэ жэл колхозой хүтэлбэрилэгшэд ажахынгаа энэ гол һалбарида ажаллажа шадаха хүнүүдые бэдэржэ байба. Нэгэтэ колхозой түрүүлэгшэ Буда-Цырен Дондоковичые правленидэ дуудуулжа, хонин ажалда орохыень дурадхаа һэн. Тиихэдэнь:

— Арсахагүй байнаб. Даб гэһээр хүндэхэн лэ байха юм бээзэ. Малша буряадай хүбүүн хадаа мал харууһалжа шадаха бэшэ гүб?—гэжэ харюусаа һэн.

Тэрэ гэһээр 14 жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа дотор Буда-Цырен Булгатовэй, тэрэнэй хани нүхэр Ханда Дашицыреновна Гымниновагай хамтынгаа ажалай аша туһада хэһэн дүнгүүдыень тоолоюжо үзэбэди. Эдэ жэлнүүдтэ коммунист Булгатовай харууһалдаг хонидоо 13 мянган килограмһаа үлүүтэй нарин ноопон гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Булгатовтан хонин һүрэгһөө продукт ехээр абахын түлөө тэмсэхэһээ гадна, тэрэнэй үнэ сэнгэй хямда байхын түлөө үдэр бүриин анхарал табидаг, оролдолго гаргадаг гээшэ. Зорилоноо бэелүүлхын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй зүбшэн хэлсэдэг, шэнэ онол арга бэдэрдэг заншалтай. Юрөө нютагта сабшалан, бэлшээри мундаагүй. Хабар, зунай урин дулаан сагай ерэхэдэ, Булгаша-Хүнды гэжэ үндэр газарта нүүдэг. Түнга ногоотой, ая, гангын ургадаг гүбээ, майлын бэлшээридэ хонидоо адуулжа, тобиржуулдаг шадабаритай. Алтан намарай үедэ хурагдаһан тарянай узуурга, эртэ сабшагдаһан сабшалангай хэнзэ ногоондо хонидоо адуулжа, хүсэ шадалыень бүришье нэмээдэг.

Коммунист Булгатов хаана, хэзээ, хайшан гэжэ малаа адуулхаяа һайн мэдэдэг мэргэжэл түгэс малшан гээшэ. Үбэлэй шанга хүйтэндэшье хонидоо бэлшээжэл ородог. Юуб гэхэдэ, ганса тэжээл алмагдана бэшэ, харин хонид тэнюун талын бэлшээридэ ябахадаа, амин бэедэнь туһатай, ноопонинь түргөөр ургадаг, шанартайшье байдаг гээшэ.

Дүрбэн жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлөөд байхадаа, түрүүшынгээ амжалта туйлажа, бусад нүхэдтөө бараг һайн жэшээ харуулһаар байтарнь, тэрэниие КПСС-эй гэшүүндэ абаһан юм. Эдэбхитэй малшан партиһаа хажуу тээ үлэхэгүй байгаа һааб даа. Партиин гэшүүндэ абтаһанһаа хойшо Буда-Цырен Дондокович ажалдаа бүришье атаархамаар дүнгүүдые туйладаг болоо һэн. Жэшээлхэдэ, 1973 ондо зуун эхэ хонин бүхэнһөө 110 хурьга түлжүүлһэн, 4,2 килограмм ноопо хайшалһан, хурьгадаа эхэһээнь һалгаахадань, тус тустаа 23,8 килограмм татаа һэн. Иимэ һайн үрэ дүнтэй хэрэгэй түлөө засаг түрынгөө үндэр шагнал «Шэн габьяата ажалай түлөө» медальда хүртэһэн байна. Буда-Цырен Дондокович олон жэл удаа дараа колхозой правлениин, партиина комитедэй зүгһөө баяр баясхаланда, Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэһэн, жэл бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон 700—800 түхэриг мүнгэ абадаг байха юм.

Иимэ амжалтаһаа энэ хонишоной толгой эрьеэгүй.

Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда 1942 онһоо эхилжэ хабаадаһан, дайнай дүүрэхээ байхада, хүндөөр шархатаһан, дайсаниие даралсажа, хэдэн олон медальтай, Юрөө нютагтаа бусажа ерэһээр лэ, хамтын ажалай халуун эршэдэ абтаа бэлэй. Ажал хүдэлмэридэ башарһан, урагшаа һанаатай, даруу зантай хүн туладаа нютаг голдоо хүндэтэй, магтаалтай ябадаг.

Коммунист-хонишон энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 104 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 4,8 килограмм ноопо хайшалһан, эхэһээ һалгаагдаха үедэнь хурьган бүхэниинь 18 килограммай орондо 23,8 [...] грамм шэгнүүртэй бол[...] байба. Булгатовтан му[...] хэзээ хэзээнэйхиһээ [...] тэй шангаар, урма з[...] тойгоор хүдэлнэ. Ехэ [...] сагта түргэн дары хон[...] искусственна аргаар [...] жүүлжэ дүүргэнхэй. М[...] үбэлжэлгэдэ түгэс [...] хэлтэй.

«Коммунист Бу[...] өөрынгөө һанал бо[...] этигэнги, ажабайдалда[...] дорхой зорилго таб[...] ушар ёһо мэдэхэ хүн» [...] колхозой парткомой с[...] тарь Петр Семенович [...] нов энэ хонишон тухай [...] лээ һэн.

Үшөө нэгэ зүйл. З[...] хонишод хара амняа [...] лэ, ондоо юумэер һо[...] доггүй байдаг юм. [...] Буда-Цырен Дондоко[...] тэдэнэй тоодо [...] оруулжа болохогүй. [...] нүхэрнай мал харуу[...] талаар хэды ехэ дүй [...] шэлтэй байбашье, [...] дүй дүршэл, онол ар[...] додоо бэдэржэ ябадаг [...] юм. Эрхим хонишодой [...] дүршэлые халан абаха [...] тай. Сүлөөтэй сагта [...] нютагайнгаа бэрхэ хони[...] то ошожо, ажалаарнь [...] нирходог. «Зуу дах[...] хээрээ дууланхаар, нэ[...] хин нюдөөрөө хараһа[...] рэ» гэһэнһээ удхатай [...] Цырен түрүүшүүлэй [...] мэрние ханамжат[...] адаглан абадаг, зүбш[...] даг юм.

Даруу номгон [...] ажалша бэрхэ байһа[...] түлөө тэрээндэ залуу[...] угаа дуратай. Буда-Ц[...] Дондокович залуу нүх[...] өөрынгөө зүбшөөл за[...] үгэдэг, мал харууһалха [...] шаа өөрынгөө ажабай[...] жэшээгээр, ажалай т[...] онол аргаар али бол[...] туһалдаг. Айхабтар [...] сэдьхэлтэй, эсэгэ мэт[...] баришан, хүмүүжүү[...] юм.

Юрөөгэй Карл Ма[...] нэрэмжэтэ колхозой [...] хонишон, коммунист [...] Цырен Булгатов иимэ[...] юм даа.

Р. БАЛДА[...]
манай [...]

Сэлэнгын аймаг.

ХҮҺӨӨ ШУЛУУН, ХҮБШЭ ТАЙГАШЬЕ ХАМААГҮЙ...

Аймагай түб — Хурамхаан һууриһаа сэхэ зүүлжээ Дэрээн нютаг тээшэ хурыһан заһамал үргэн харгыгаар урдань иимэ олон автомашина хэзээдэшье һубаряагүй юм. Мүнөө иишэ ерэбэлтнай, адар томо ашаанай автомашинанууд энэ харгыгаар үдэр, һүнишье таһалгаряагүй һубарилдан, һүндэлжэл байха. Эдэмнай мүнөөнэй агуу барилга болохо БАМ-да хэрэгтэй элдэб хэрэгсэлнүүдые, хабсаргамал гэрнүүдэй ханануудые Таловка станциһаа ашаад, Хурамхаанай аймагай эгээл саада заха болохо Тааза, Үмхэй, Уланхаан гэжэ газарта абаашана.

Таазаһаа Хойто-Байгалай аймагай Уоян һуурин хүрэтэр автомашинын харгы барижа байһан комсомолой түлөөлэгшэд мүнөө үдхэн шэрэнги сэбэрлэжэ, ерээдүйн харгын һуури дээрэ түрүүшын хайр адхана (1-дэхи зураг).

Мүнөө эндэ хүдэлмэрилжэ байгаа «Уралстроймеханизаци» гэжэ трестын онһожоруулагдамал гурбан колоннодо бүхыдөө 400 шахуу залуушуул, комсомолшууд ажаллажа, ехэ хүсэтэй адар томо табан экскаватор, дүрбэн бульдозер, хоёр автогрейдер, 100 шахуу автомашина таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ.

Олон зуун жэлдэ дууран байһан асари томо хадалуудые һэтэ соолон, үдхэн бадха шэрэнги, нарһан, шэнэһэн ой сүмэ гаталан, 230 километр утатай автомашинын харгы баригшадай дунда дүршэлтэй мэргэжэлтэд захаһаа олон. Хэд бэ гэбэл, Братскын алюминиин заводые барилсаһан электрик Геннадий Кузьмин, Камын автозавод бодхоолсолгодо хабаадалсаһан бульдозерист Виктор Макуха, Афганистаниие манай оронтой холбоһон хадын харгы, Харьков хотодо газар доогуур метро барилсаһан Василий Зубков болон бусад барилгашадай намтар баһал өөрын түүхэтэй. Комсомолой XVII съездын түлөөлһэн эдэ залуу барилгашад мүнөө палатканууд соо, вагон-гэрнүүдтэ байрланхай юм (2-дохи зураг). Харгышад үбэлэй янгинама хүйтэнһөө урда өөһэдынгөө ажаһууха гэрнүүдые Ягдаг, Уланхаан һууринуудай дунда барижа, БАМ-ай шэнэ тосхониие һуурилжа байна. Залуу барилгашадай мэдүүлһэнэй ёһоор, эндэ хабсаргамал 30 гэр, 60—60 хүнэй багтаамжатай хамтын гурбан байра, эдеэ хоолой ба эд бараанай хоёр магазин, овощ болон бусад продуктнуудые хадагалха склад, баня, автомашинануудай томо гараж баригдахаар хараалагдана. Тэрэгтэлэн эдэнэр Ягдагай захаар шарьян урдадаг Улгана гол дээгүүр хүүргэ барижа, ашаглаха түсэбтэй юм.

— Дэрээн нютагта түрүүшын саһан ороһоор үнихэн болоо. Мүнөө БАМ-ай барилгашадай шэнэ тосхон баригшад түрүүшын ээлжээнэй гэрнүүдые янгинама хүйтэнэй эхилтэр бодхожо ашаглахаар ажаллана, — гээд тоннельщигүүдэй бригадые хүтэлбэрилэгшэ Валерий Федоров хэлээ һэн.

Энэньшье зүбтэй. Үбэлэй тооһормо шэмэрүүн хүйтэндэ палатка соо, вагон-гэрхэнүүдтэ байрлахын аргагүй бшуу. Энээниие һайн мэдэһэн, ойлгоһон комсомол-барилгашад үдэр бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

— Манай энэ барилга гансашье орон дотороо бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ суурханхай. Тиимэһээ бидэ шадалаараа оролдон хүдэлмэрилнэбди. Хэхэ ажалнайшье тон ехэ. Мүнөө бүхы хэрэгсэлнүүднай, машина, техникэ үдэр бүри шахуу асарагдажал байна. Барилгашадшье олоороо ерэһэн зандаа. Энэ барилгамнай мүнөө үеын, 70-аад оной комсомолшуудай баатар габьяа алдаршуулха байһаа найдамтай, — гээд, участогай комсорг, бригадир Валерий Федоров тараха дээрээ баяртайгаар мэдүүлээ бэлэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

«ОРОЛДОХОЛ ГҮБДИ ДАА[...]

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Үргэн сагаан Түгнын талын хойморто оршодог Талын-Булаг гэжэ нютагта «Знамя Ленина» колхозой 5-дахи бригадын ахалагша хонишон Владимир Цыдыпович Цыбикмитовэй отара хэдэн жэл байрлана. Отарадань ошожо, Владимир Цыбикмитовтэй хөөрэлдэхэ зол тохёолдоо.

Владимир 1961 ондо сэрэгэй алба дүүргэжэ, түрэл нютагаа бусажа ерээ бэлэй. Албанай урда тээ «булад хүлэг» жолоодожо, нютаг соогоо нилээд суутай болоһон байгаа. Нэгэтэ гэртээ амаржа байхадань, «Правленидэ шамайе дуудажа байна» гэжэ хүн дуулгаба. «Яахадаа дуудаха болоо гээшэб» гэжэ гайхан ошоходонь, Даша Сангаевай хониной бригадада ошожо, хүдэлхые тэрээндэ дурадхаа һэн.

Энэ дурадхалдань арсангүй, зүбшөөлөө үгөө бэлэй. Юундэб гэхэдэ, һүүлэй үедэ тэрэ хонишодой ажалаар һонирхожо байһан. Тиимэһээ үниинэй суута хонишоной ударидалга доро хүдэлжэ, шэнэ мэргэжэл шудалжа, дүй дүршэлтэй болохоб гэжэ һанаһаниинышье эли ха юм. Тиигэжэ Володя хонишон Сангаевтай гурбан жэлэй хугасаа соо ажаллаа. Эдэ жэлнүүд соо хонишоной ёһотой һургуули дабажа гараа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Аха нүхэрэйнгөө ажал хүдэлмэри хаража, ойлгоогүй юумэеэ һонирхон һуража, олохон хонишодой нюусануудые мэдэжэ, ухаандаа хадуугаа. Володиин иигэжэ урматайгаар хүдэлжэ, хамаг юумэер һонирхожо байхадань, Даша Сангаевшье дуратай байдаг һэн. Мэдээгүй юумыень ходо заажа, тайлбарилжа үгэдэг бэлэй.

Гурбан жэл хүдэлөөд байхадань, ондоо отара даажа абаад, акалагша хонишон болохо гэжэ колхозой правлени дурадхаба. Теэд эхэ хонидэй отара өөрөө даажа абахадаа, харюусалгатайшье, хүндэшье ажалтай ушархаб гэжэ Владимир мэдэжэ байгаа бшуу. Эхэ хонидые дүршэлтэй, шадабаритай хонишоной ударидалга доро хаража байха гү, али өөрөө харууһалжа байха нэгэ адли бэшэ ха юм. Энэ дурадхалыень Владимир Света нүхэртэеэ һайһа зүбшэжэ, алишье тээһээнь хаража үзөө. Хамаг арга боломжоёо, хүсэ шадалаа шэгнэжэ, бодомжолжо үзөөд, правленидэ зүбшөөһэнөө мэдүүлээ һэн.

Түрүүшын жэлнүүдтэ Цыбикмитов колхозой хонишодой мүрысөөндэ дундахан дүнгүүдтэй ябагша һэн. Колхозэй үниинэй, дүршэлтэй хонишод Б. Манибадаров, Г. Цыдыпов, Д. Сангаев гэгшэд түрүү һууринуудһаа балай зайлаадхидаггүй һэн. Теэд он жэлэй ошохо бүри дүршэл шадабари нэмэжэл байгаа ааб даа. Тиин энэ жэл Владимир Цыбикмитов 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, колхоз соогоо эрхимлээ һэн. Абаһан хурьгадаа оролдосо ехэтэйгээр харууһалжа, толгой бүхэниинь 25 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааһан байна. Мүн энэ жэлдэ «сагаан алта» суглуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэв.

Ахалагша хонишон В. Цыбикмитов ерэхэ жэлдэ — табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаха зорилго урда[...] бинхай.

— Арга боломжошье, сэл зоригшье бидэндэ [...] гэжэ Владимир хөөрэ[...] Хэлэһэн үгөө дааб [...] Сэелүүлхын тула отар[...] рэ ехэхэн хүдэлмэри [...] жа байнабди. Бүхы [...] 20-ёод хоног соо иску[...] на аргаар һайн шаг[...] гаар урэжүүлээбди. Эн[...] дамнай хүдөө ажахын [...] тудай студентнэр т[...] Мүн хонидойнгоо байра [...] дулаалжа бэлэн [...] Энэ зундаа өөһэдынгөө [...] сөөр үбһэ горитойхоо [...] хэжэ, газаагаа ор[...] Мүнөө газаамнай 500 [...] үбһэн байна. һаянай [...] орхиһон 700 гаран [...] һолоомон ба зелёнко [...] Энэ бэлэдхэгдэһэн тэж[...] рымнай үбэлжэлгэдэ [...] гэжэ һананаб. Хонидоо [...] тарган ондо оруулх[...] һайн бэлшээритэй [...] даар адуулха гэжэ [...] бди. Сентябриин эхи[...] нии бүхэндэ 300 гра[...] центрат үгэнэбди.

Хөөрэлдэжэ һуухада [...] соохи байдалыень [...] байгаа һэм. Хэды хо[...] рада байбашье, энд[...] визор, холодильник, [...] пеэшэн гэхэ мэтэ [...] лай хэрэгсэлнүүд [...]

«Манай ажал хэр[...] даа. Ерэхэ жэл зуу[...] абаха гэжэ оролдох[...] даа» — гээд Владими[...] рөөгөө түгэсхэбэ.

Владимир Цыбикми[...] нөө гушан зургаатай. [...] эгээл энэ наһандаа [...] хамхалха» хүсэн соо[...] даг гээшэ. Саашадаа [...] рай ажалай бүри [...] тануудые туйлаха [...]

Д. ГАРМ[...]
манай [...]

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮЛЭН СООГУУР...

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

...ЭРЭГШЭ ОКТЯБРЬ һара соо манай ...н редакцида хамтадаа 368 бэшэг ... байна. Энэмнай сентябрь һарын... табяад бэшэгээр олон болоно гэсэшэ. ...бэшэгүүдэй олонхинь газетын хууда...удта толилогдожо, зариманайнь мү...тэмжээ абахын тула зохихо эмхи зур...удта эльгээгдэһэн байгаа.

...най редакцида орожо, газетын хуу...нуудта толилогдоһон бэшэгүүдые ...лэн харахада, табан жэлэй тодор...ы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ дааба...удые болзорһоонь урид дүүргэхын тү... республикын предприятинуудта, кол... болон совхозуудта социалис мүры... бүри үргэнөөр дэлгэржэ байһаниие ...йлэн харуулна. Мүн октябрь һарада ... Октябриин социалис революциин ...лэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ со... мүрысөөн республика доторнай ...һэн байгаа. Ажалшад социалис мү...дэ жагсаха зуураа, үйлэдбэриин ...урэ дүнгүүдые туйлажа гараба.

...ан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые ...рһоонь урид дүүргэһэн коллективүүд, ...бриин түрүүшүүл үдэр бүри респуб... дотор олошорно. Загарайн аймагай ...гатайн леспромхозой хүдэлмэришэн ...рий Ильич Солдатов энэ табан жэ...линһээ эршэтэй һайнаар хүдэлжэ, ...ай үндэр бүтээсэ туйлана. Халаан ...н даабариие тэрэ хододоо 20—30 ...нтээр үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Тии... энэ нүхэр хубиингаа табан жэлые ...рһоонь нэгэ жэл хоёр һараар урид ...һэн байха юм. Энээн тухай тус лес...хозой хүдэлмэрилэгшэ Г. Эрдынеев ...дэ мэдээсэһэн байгаа. Иимэ жэшээ... республика дотор олон.

...публикын ой модоной ажахын пред...тинуудта социалис мүрысөөн үргэ... дэлгэрүүлэгдэжэ, һайнаар хүтэлбэ...нэ, дүнгүүдынь саг сагтаа сорсо...жо байдаг заншалтай. Комбинадай ...риятинуудай хүдэлмэрилэгшэд эр... һайнаар хүдэлжэ, эрхим дүнгүүдые ...на. Имагтал социалис мүрысөөнэй ...ар эмхидхэгдэһэнэй ашаар комбина... коллектив тодорхойлхы оной түсэбтэ ...ние октябриин 10-да бэелүүлжэ ...һан байгаа. Энээн тухай манай газе... мэдээсэгдээ һэн.

...гша ондо республика доторнай са...барилай хэды таарамжагүй байбашье, ... колхоз болон совхозуудай таряашад, ...изаторнууд ороохо тарянай баян ... абажа шадаһан байна. Жэшээлэн ...а, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» ...зой механизаторнууд энэ намарай ... хуряалгын үедэ эршэмтэйгээр ажал...а, муу бэшэ дүнгүүдые туйлаа. Тэдэ...үрэндэ таряа худалдаха түсэбөө сүм...жэ, ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэг...үрэһэ хүрэнгөөэ хаагаад, адууһа мал...илээд ехэ тэжээлэй ороохо үлөөһэн ... Ажахын малшад баһал һайн үрэ ...дүнтэйгээр ажаллажа байна. Энээн ... колхозой түрүүлэгшэ К. Белоусов ... ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэ... һайндэртэ зорюулагдаһан октяб... 13-най номерто тодорхойгоор хөө...һэн.

...үүрэй аймагай Охин-Булагай сов... мал адуулагшад, һаалишад, хони... шубуушад энэ жэлэй түрүүшын ... кварталай даабари болзорһоонь ...дүүргэжэ, Октябриин һайндэрые ехэ ...аар угтаһан байгаа. Тус совхозой ...тор С. Санжиев ажалшадайнгаа ...нууд тухай манай газетэдэ бэшэһэн ...

...гын аймагай Карл Марксын нэрэм... колхозой тракторно-тарян ажалай ...хи бригадын бригадир А. Вамбуев

«Хэлэһэн үгэдөө хүрэнхэйбди» гэһэн һонирхолтой статья бэшэжэ, манай газетэдэ толилуулаа. Бригадын таряашад ба механизаторнуудай энэ жэлдэ абаһан социалис уялганууд тушаа, тэрэнээ дүүргэхын түлөө яажа тэмсэһэн тухайнь автор дэлгэрэнгыгээр бэшэбэ. Энэ бригадын гэшүүд хамта дээрээ 64.400 центнер ороохо таряа суглуулаа гэхэ гү,али бүхы тарялангай гектар бүриһөө 12,5 центнер ургаса абаһан байха юм. Тэдэнэр ерэхэ жэлэй тарилгада бүри намарһаа бэлдэжэ, 2.150 гектар паар хахалжа үрдеэ. Тиигээд байхадаа бригадын таряашад, механизаторнууд табан жэлэй тодорхойлхы ондо абаһан уялгануудаа урагшатай бэелүүлбэ гээшэ.

Октябриин 1-һээ декабриин 1 болотор газар тарялангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һара республика доторнай соносхогдоо һэн. Энэ шухала хүдэлмэриин колхоз, совхозуудта хэр зэргэ ябуулагдажа байһан тухай олон тоото тобшо мэдээсэлнүүд, статьянууд газетэдэ толилогдоо. Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын ба бусад аймагуудай колхоз, совхозуудта габшагай хоёр һара эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байна гээд газетэдэ гаргагдаһан материалнууд гэршэлнэ.

«БАМ» гэһэн богонихон үгэ Буряад ороной хүн бүхэндэ мэдээжэ болоо. Манай үе сагай агуу энэ барилга, тэндэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй ажалай габьяа тушаа газетын уншагшадай ехэтэ һонирходог болоһониинь ойлгосотой. Уншагшадайнгаа энэ эрмэлзэлые хүсэлдүүлхын тула һүүлэй үедэ хэдэн материалнуудые газетэдээ гаргабабди. БАМ-ай барилгада хүдэлжэ байһан коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ажал хэрэг тухайгаа тодорхойгоор газетэдэ бэшэһэн байна. Энэ барилга тухай саг үргэлжэ бэшэжэ байха зорилготойбди.

Табан жэлэй түгэсхэхы, 1975 ондо совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда илаһаар 30 жэл гүйсэхэнь. Орон доторнай энэ һайндэртэ бэлдэлгэ үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Энээнтэй дашарамдуулан, газетын хуудаһануудта «Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо» гэһэн шэнэ гаршаг бии болгогдоод, һонирхолтой материалнууд толилогдожо байна. Энэ асуудалаар Д. Цыреновэй «Хэзээдэ бэлэмди» гэһэн корреспонденци уншагшадай анхарал татаһан байгаа ёһотой. **Түрэл нютагайнгаа сэрэгшэдэй гаргаһан баатаршалга тухай, дайнай үедэ нютагтаа ажаллажа байһан хүнүүдэй эрмэлзэл оролдолго тухай, тэдэнэй фронтдо яажа туһалһан тухай манай газетэдэ бэшэжэ байхыетнай таанадта — уншагшадтаа, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдтээ ехэтэ найданабди.**

Октябрь һара соо Зэдын вольфрам-молибдэнэй комбинадай байгуулагдаһаар 40 жэл, республиканска Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ больницын эмхидхэгдэһээр 50 жэл гүйсэһэн байна. Эдэ коллективүүдэй ажал хэрэг, саашанхи зорилгонууд тушаа хэдэн олон корреспонденцинүүд редакцида орожо, газетэдэ гаргагдаба.

КПСС-эй райкомуудай, партийна эхин организацинуудай, мүн Соведүүдэй органуудай үдэр бүриин ажал ябуулга тушаа октябрь һарада хэдэн арбаад бэшэг газетэдэ толилогдоһон байна. Тиихэдэ коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ ба экономическа һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэн тухай мүн лэ олон мэдээсэлнүүд газетэдэмнай гаргагдаба.

Хүндэтэ уншагшад, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд! Тодорхойлхы жэлэй дүүрэтэр 40 гаран хоног үлэбэ. Тиимэһээ энэ жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа аммалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэл коллектив бүхэндэ эршэдэжэ байнхай. Хүдэлмэришэд болон колхозниигуудай энэ ехэ тэмсэл тушаа газетэдэ бэшэжэ байхыетнай таанадтаа найданабди.

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой нэгэдэхи отделениин эрхим механизаторнуудай нэгэн Виктор Васильевич Родноновые харанат. Виктор Васильевич түрэл колхоздоо механизатораар хэдэн жэлэй туршада ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Табан жэлэй тодорхойлхы оной ургаса хуряалгын үедэ комбайнаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, хэдэн зуугаад гектарай ороохо таряа хуряаһан байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ДОСООГОО ХАРАНХЫ, УЙТАН, ХҮЙТЭНШЬЕ»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын августын 20-ной номерто толилогдоһон юм. Ахын аймагай түб Орлик тосхоной библиотекэ хуушанай байшан соо байрлана. Тэндэ ороходо харанхы, досоонь уйтан, үбэлэй сагта хүнэй тэсэжэ һуухаар бэшэ, ном ба газетэ уншахын аргагүй хүйтэн байдаг. Библиотекын байшан хэдэн жэлэй туршада заһабарилагданагүй гэжэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Корреспонденциин мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь тулада Ахын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ газетын редакци хандаа һэн.

«Дурсагдаһан корреспонденци соо хэлэгдэһэн дутагдалнуудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Байгша оной зун энэ библиотекые уһанай ууралаар дулаасуулха котельнэ баригдажа эхилээ. Тэрэнэй хүдэлмэри һаяар дүүргэгдэхэ.

Аймагай түбэй соёлой байшан, библиотекэ ба хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиие түлеэгээр гүйсэд хангаха тухай аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй культурын таһагта дурадхагдаа. Мүнөө дээрэ 700 кубометр түлеэн бэлдэгдээд байна. Үшөө 300—400 кубометр бэлэдхэгдэхэ юм.

Аймагай бюджедээр хараалагдаһанай ёһоор, библиотекэдэ мүнгэн зөөри үгтэнэ, шухала хэрэгтэй болоходонь, мүнгэн нэмэгдэжэ үгтэдэг байха юм» гээд Ахын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Будаев Д. Б. редакцида мэдээсэһэн байна.

ЮРЫН ЭХЭНЭР

Алташа тосхондо дару түбшэн зантай, нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй нэгэ эхэнэр ажаһуудаг. Энэмнай залуу наһанһаа хойшо эрхим бэрхээр ажаллаһан, нютагайнгаа колхозой хүгжэлтэдэ нилээд хубитаяа оруулалсаһан, урданай комсомол басагадай нэгэн, мүнөө ажалай ветеран Дулма Доржиевна Суграшеева гээшэ. Энэ хүнэй ажалай намтар ургажа ябаһан залуу үетэндэ һонирхолтой байха.

1911 ондо һудэнтэ нютагта дунда шадалтай хүнэй бүлэдэ тэрэ түрэһэн юм. Тиихэдэ һургуулишье үгы байгаа. Дулма нютагайнгаа нэгэ үбгэжөөлдэ ошожо, хуушан монгол бэшэг шудалһан намтартай. Дулма Доржиевна мүнөөшье болотор тэрэнээ мартаагүй.

1924 ондо Алташада дүрбэн классай буряад һургуули нээгдэһэн юм. Малшад, таряашадай олохон үхибүүд һургуулида орожо, түрүүшынхиеэ эрдэм ном шудалаа. Тэдэнэй тоодо Дулма байлсаа. Һургуулияа урагшатайгаар дүүргээд, хүдэлхэ баатай болоо бэлэй.

1930 ондо нютагтань шэнэ үеын хубилалтанууд боложо эхилбэ. Комсомолой ячейкэ эмхидхэгдэжэ, Дулма тэрэнэй эдэбхитэй гэшүүниинь болоо һэн. Байтараа, нютагайнь хүнүүд нэгэдэжэ, түрүүшын ТОЗ эмхидхэгдээ. Дулма нютагайнгаа комсомолшуудые эмхидхэжэ, тон харюусалгатай ажал хэдэг байгаа. Удаан саг соо улаа шэрэгшээр хүдэлөө. Ямаршье ажалһаа тухашардаггүй, хэһэн хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг дээрэһээ нютаг соогоо хүндэтэй, суутай хүнүүдэй нэгэн боложо, Ленинскэ партиин гэшүүн болоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ, нютагтань үбгэд, хүгшэд, эхэнэрнүүд үлөө һааб даа. Тэдэнэртэ дайнай үеын хамаг хүндэ хүшэр ажал тудаа. Дулма Доржиевна һаалиин фермые даагшаар ажаллажа эхилээ. Мүн колхозой партийна организациин секретаряар удаан саг соо хүдэлөө. Ажалай хэды хүндэ байбашье, Дулма Доржиевна нэгэшье сухарингүй, үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг байһан юм.

Тэрэ үедэ үбһэ тэжээл жэл бүри дуталдадаг байгаа. Хабартаа үнеэдынь ехээр туража, зариманиинь үргүүлдэг, үхэдэгшье һэн.

— Мүнөө һаалишадай ажал урдынхитай сасуулхаар бэшэ болоо, — гэжэ Дулма Доржиевна хөөрэнэ, — Фермэ дээрэхи ехэнхи ажал оньһожоруулагдаа, үнеэд зайн галай хүсөөр һаагдана. Бага зэргэ залуу һаа, ямараар хүдэлэгдэхэ һэн ааб.

Дайншье дүүрэжэ, сэрэгшэд түрэл нютагаа бусажа ерээ. Теэд Дулма Доржиевнагай нүхэр бусаагүй һэн. Гар дээрээ хоёр үхибүүтэй үлэһэн Дулма Доржиевна бэрхэшээлэй хэды дайралдаашье һаа, тэдэнээ хүмүүжүүлжэ, хүл дээрэнь бодхоогоо. Мүнөө үхибүүдынь томо болонхой, өөһэдөө бүлэтэйнүүд, Дулма Доржиевна пенсидэ гаранхай. Тэрэ габшагай һайн ажалайнгаа түлөө оло дахин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, мүн «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медальда хүртэнхэй. Үшөө В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаһан юм.

Һаяхан аймагай Соёлой байшанда ажалай ветерануудые урижа, баяр ёһололой үдэшэ болобо. Ветерануудта бэлдэгдэһэн хүндэтэ һуурида Дулма Доржиевна һуугаа. Комсомолшууд тэрэнэй дуратай дуу гүйсэдхөө, мүн үнэтэ бэлэг барюулаа.

Энэ нүхэрэй ажалай намтартай танилсахадаа, тэрэнэй абари зангай онсо илгаае ойлгохоор. Ушарынь юуб гэхэдэ, хододоо түрүү зэргэдэ ябаха гэһэн эрмэлзэл болоно. Залуушуулай жэшээ абамаар юумэн олон даа.

М. АШИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Бэшүүрэй аймаг.

МЕДАЛЬДА ХҮРТЭГШЭ

Буряадай хүдөө ажахын институтдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахы ажалша бэрхэ һаалишад, хонишод болон механизаторнуудаараа суурхадаг болоһоор үнинэй. Тус ажахын түрүү хүнүүдэй тоо жэл бүри олошоржо байна. Эндэхи хонишон Иннокентий Васильевич Иванов эрхим малшадай тоодо оролсохол ёһоороол оролсоно.

Нүхэр Иванов бүхы наһаараа хонин ажалда хүдэлжэ, ниитын мал харууһалха талаар һайн дүй дүршэлтэй болонхой. Тиигэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ ажалдаа ехэ амжалта туйладаг болонхой. 1973 оной ажалай дүнгүүдээр энэ нүхэр СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын алтан медаляар шагнагдаһан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, хонин бүриһөө хурьга абаха, хониноһоо 4,5 килограмм ноохо хайшалха гэһэн уялга тэрэнэй отарын хонишод абаһан юм. Тэдэнэр хэлэһэнээ хүсэндэнь хүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Отарын 100 эхэ хонин бүриһөө байгша ондо 105 хурьган абтажа, толгой бүринь дүрбэн һаратайдаа 24 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээ һалгаагдаһан байна. Ноохо хайшалалгаар бүри һайн үрэ дүнгүүдтэй—хонин бүриһөө 5 килограмм 100 грамм «сагаан алтан» абтаа һэн.

Иннокентий Васильевичай отарын хонишод түл абалгын, ноохо хайшалалгын дүнгүүдээр урмашажа, энэ зундаа бүри һайнаар хүдэлхые хүсэһэн байгаа. Хонидоо бүхэли сүүдхэ шахуу бэлшээридэнь адуулжа, зунай сагта һайнаар таргалуулжа шадаа. Отарынь 520 эхэ хонин хаһа сагтаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ.

Дүршэл ехэтэй хонишон малай үбэлжэлгэдэ эртэнһээ бэлдэжэ эхилһэн байгаа. Хонидойнь дал, хашаа хорёо һайнаар заһабарилагдаа, өөһэдынь гэр байра дулаалагдаа, сагаадагдаа. Тэдэнэр табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүри һайн дүнгүүдые туйлахаар зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. В Иванов ажалдаа гарахынгаа урда тээ.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.
Улаан-Үдын аймаг.

ЖЭШЭЭ АБАМААР

«Восточные Саяны» колхоздо Амур Дагбаевич Хамнуевые танихагүй хүн оройдоошье олдохогүй. Ушарынь гэхэдэ, энэ нүхэрэй тус колхоздо автомашинын жолоошоноор хүдэлжэ эхилһээр хорёод жэл болобо.

Энэ үе соо Амур Дагбаевич олон ондоо түхэлэй—ГАЗ-51, ЗИС-355, ЗИЛ-130 болон бусад түхэлэй автомашинануудые жолоодожо, ажахыдаа шухала хэрэгтэй ашаа зөөжэ ябадаг юм. Тиигэхэ зуураа, тэрэнэй жолоододог машинын эбдэрһэн тухай гү, али ямар нэгэн шалтагаанаар аян замда гарангүй байһыень нэгэтэшье дуулаагүйб. Машинаяа саг соонь тоһодохо, техническэ харууһа хэхэ асуудалнуудта үдэр бүриин анхарал хандуулжа ябадаг. Амур Дагбаевич тухай колхозой гаражые даагша С. В. Домышев иигэжэ хөөрэнэ:

— Тушаажа абаһан машинадаа эзэн ёһоор хандадаг хүн. Ямар нэгэн шүрэбэй һуладаа һаа гү, али ондоошье заһабариин гараа һаа, тэрэ доронь нягтаханаар заһабарилаад орхидог заншалтай. Элэжэ хуушарһан деталиень эндэ тэндэһээ бэдэржэ олоод, һэлгэжэрхихэ. Колхозой правлениин үгэһэн даабариие хододоо һайнаар дүүргээд байдаг хүн даа.

Колхозой гаражые даагша Семен Васильевич тон зүбөөр хөөрэнэ. Жолоошоной ажал хүдэлмэри тухай тэрээнһээ үлүү һайнаар хэн мэдэхэб даа. Тэрэнэй автомашинын техническэ талаараа һайн байдагые жэл бүриин техническэ шалгалта элирхэйлэн харуулна.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи жэлдэ аймагай жолоошодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Амур Дагбаевич һайн дүнгүүдые туйлаа һэн. Ашаа шэрэлгээр, түлишэ арьбалалгаар энэ нүхэр аймаг дотороо хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа. Тиигэжэ СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын бронзо медальда, 50 түхэригэй мүнгэн шагналда хүртэһэн юм.

Амур Дагбаевич һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада ГАЗ-53 түхэлэй автомашина жолоодоно. Теэд автомашинань һаяхан заводһоо гараһан шэнги—шэнэхэн зандаа. Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын үедэ машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ашаа шэрэхэ даабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэжэ ябаа.

Колхозой бэрхэ жолоошон нүхэр Хамнуев ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнээ өөрын нюуса болгоод ябадаггүй, залуу үетэндэ дамжуулан үгэдэг һайн һайхан заншалтай юм. Амур Дагбаевичай шабинар Владимир Амбаев, Гомбо Бадареев болон бусад колхозой түрүү жолоошодой зэргэдэ ябалсана.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ХЭДЫ БОЛОТОР ХҮЛЕЭХЭ ЮМ?

...ир тосхон аймагай томо... һуурин нютагуудай нэгэн ... Тэндэ дунда ба най...лэй һургуулинууд, хэ...хи зургаанууд байрлажа, ... мянган хүн ажалладаг, ...дадаг юм. Гэхэтэй хам...эхи ажалшадай ажа...ай хэрэглэмжэ һайнаар ...а асуудалда анхарал ба...хандуулагдана гэжэ тэм... хэрэгтэй.

... асуудалаар нэгэ жэшээ ... Тосхондо хорёод жэлэй ...тээ нэгэ худаг малтагда...үнэй эдихэ һайн уһатай ... һэн. Тэрэ худагай эбдэр...һаадаа гурбан жэл боло... Тэрэниие заһабарилха ... Цахирай сельскэ Сове... гүйсэдхэхэ комитедэй, ай... коммунальна ажахын ...риятинуудай комбинадай ...бэрилэгшэд һаналаа огто ...агүй байха юм.

...дагай заһабарилагдатар ...шинаар уһа зөөжэ байха ... шиидхэбэри абтаһан бай... Теэд тэрэ машинань нэгэ үдэр уһа зөөгөөд, хэдэн үдэрөөр үгы болошодог. Тиихэдэнь тосхоной хүн зон Зэдэ голой эрьедэ ошожо, уһа абаха баатай болодог юм. Эндэһээ уһа абахань тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ. Нэгэдэхеэр, адууһа малай ундалдаг һэн тула уһаниинь хүнэй эдихээр бэшэ муухай байдаг. Хоёрдохёор, голһоо уһа абахын тула үндэр гэгшын хабсагай руу орохо, уһаяа үргэлөөд, тэрээн өөдэ зүдхэхэ хэрэгтэй болоно. Үбэлэй сагта тэрээхэн ябаган харгынь халтирууххай болошоод, унашахааршье байдаг.

Имэһээ эндэхи хүн зоной эдихэ уһаяа олохоншье заримдаа бэрхэтэй болошодог байха юм. Ганса худагайнгаа заһабарилагдахые цахирайхид хэды болотор хүлеэхэ юм? Энэ асуудалда Захааминай аймсоведэй гүйсэдком харюусаха бээзэ гээд найданабди.

Б. ШОЁНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

СЭДЬХЭЛЭЭРЭЭ ЗАЛУУ...

Улаан-Үдэ станциин деподо удаан саг соо хүдэлһэн машинист Борис Васильевич Скрипак 68 наһатай болоо. Түрэл коллективынь энэ нүхэрөө үни хада амаралтада үдэшэһэн юм. Пенсидэ гараа хадаа амарха ёһотойб гээд урданай машинист гэртээ мини һуужа шаданагүй. Тэрэ өөрынгөө хэхэ ажал олоод лэ байдаг. Борис Васильевич ниитын хүдэлмэридэ хододоо һанаагаа зобожо ябадаг заншалтай. Хэды үндэр наһатай болобошье, сэдьхэлынь залуу зандаа.

1972 оной июль һарада Б. В. Скрипак Улаан-Үдын Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ баригдаһан 25-дахи гэртэ ороо һэн. Теэд барилгашадай ажалай дутагдалнууд, барилгын материалнуудай үлөөдэһэн тэрэниие амар һуулгаагүй, һанааень зобоожо эхилээ. Энэ гуримгүй байдал усадхахын тула Борис Васильевич барилгашадта оло дахин хандаа. Хубилалташье бололбогүй. Тиихэдэнь дээдын органуудта хандажа, тэдэ дутагдалнуудые барилгашадай хүсөөр усадхуулаа һэн. Борис Васильевич тэрэ гэртэ ажаһуугшадые суглуулжа хөөрэлдөөд, газаахииень ногооруулха тухай ехэ ажал эмхидхээ. Тиигэжэ энэ гэрэйхид ойһоо элдэб янзын хэдэн зуугаад модо асаржа, газаагаа тариһан юм. Тэдэнь зунай сагта ногооржо, хүн зоной нюдэ баясуулна. Элдэб үнгын сэсэгүүд газон дээгүүр тариганa. Гэрэй балконуудшье гоёогдонхой. Энэ ехэ хүдэлмэри Борис Васильевичай оролдосын ашаар бүтээгдээ гэхэдэ алдуу болохогүй даа.

Борис Васильевич Скрипак домкомой гэшүүнээр һунгагданхай. Имагтал тэдэнэй үүсхэлээр 25-дахи гэрэй газаа агит-талмай түхеэрэгдээ. Энэ талмай дээрэ зундаа һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ, кинофильм табигдана. Эдэ бүгэдэ хадаа тэрэ гэрэйхидые танилсуулан нэгэдүүлжэ, нэгэ һайн бүлэ шэнги болгоо. Үе-үе болоод лэ, домкомой үмэнэһөө «Коммунальник» гэжэ ханын газетэ гаража байдаг юм. Социалис хамтын байрын ёһо гуримуудые, мүн хуули сахиха тушаа, байраяа сэбэр байлгадаг хүнүүд тухай, журам эбдэдэг зарим хүнүүд тухай ханын газетэдэ бэшэгдэжэ байдаг.

Борис Васильевич гансаараа бэшэ. Имагтал тэрэнэй үүсхэл оролдосын ашаар тэрэ гэртэ ажаһуудаг пенсионернүүд Георгий Алексеевич Миков, Петр Федорович Петров, мүн 92 наһатай Михаил Гаврилович Павленко гэгшэд ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Борис Васильевич Скрипагай ажабайдалай зам һонирхолтой. Одессэ хотын депогой слесариин бүлэдэ тэрэ түрэһэн юм. Түмэр замшадай ажал һайн мэдэхэ һэн тула паровозой машинист болохо гэжэ шиидээ һэн. Абань хүбүүнэйнгээ эрмэлзэлые һайшаадаг байгаа. Тиигээд Борис эсэгынгээ хүдэлдэг деподо ажаллажа эхилээ. Уданшьегүй машинистын туһалагша болоод, удаань машинистын мэргэжэлтэй болоо һэн. Хэһэн ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, паровозойнгоо оньһон механизмуудые һайн мэдэдэг энэ нүхэр эрхим машинист болоо.

Борис Васильевич наһан соогоо элдэб ушарнуудта орожо үзэһэн байна. Нэгэ иимэ ушар юрэдөөшье мартадаггүй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ Борис Васильевич Москва яаралтайгаар эльгээгдээ һэн. Тэндэ ошоод, ашаанай поезд даажа абаа. Нэгэтэ харанхы һүни машинист Скрипак һомо, бусад хэрэгсэлнүүдые хэрэгтэй газартань түргэн абаашаха даабари абаа. Замаа хахадлажа, Люблино станци хүрэжэ ябахадань, агаарай тревого болоо. Нүхэр Скрипак поездоёо зогсоохо баатай болоо һэн. Немец самолёдууд гэрэлтүүлдэг ракетэ, бомбонуудые станци худар хаяжа захалба. Нэгэ бомбо Скрипагай поездын һүүлшын вагон- тудажа, түймэр болошобо. Эгээл энэ үедэ Борис Васильевич «Шатажа байһан вагон поездһоо таһалагты!»—гэһэн захиралта үгөө һэн. Теэд зүрхэтэй шүүл олдобогүй. Тиихэдэнь Скрипак шатажа байһан вагондо ошожо, өөрөө тэрээниие поездһоо һалгааһан юм. Тиигэжэ Борис Васильевичай баатаршалгын ашаар фронтдо тон шухала хэрэгтэй ашаан абарагдаа.

Борис Васильевич машинистаар хүдэлхэ зуураа, хэдэн залуу хүбүүдые мэргэжэлдээ һургажа, ажабайдалай үргэн харгыда гаргаа. Ажалайнгаа баян дүй дүршэлые залуушуулда хододоо дамжуулжа ябадаг заншалтай. Борис Васильевичтай сугтаа хүдэлһэн нүхэдынь, һурагшадынь мүнөөшье аха нүхэр тухайгаа омогорхон дурсажа ябадаг. Ажалша бэрхэ хүнүүдэй ажалай алдар хэзээдэшье мартагдадаггүй ха юм. Үндэр наһатай боложо, амаралтада гарабашье, Борис Васильевич залуугайхидаал, олоной хэрэгтэ эльгэ зүрхөөрөө орон, эдэбхитэйгээр хабаадана.

Д. КОЛМАКОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ХҮҮГЭД ҺАЙНДЭРЭЙХИДЭЛ БАЯСАНА

Үдэрһөө үдэртэ түхэл шарайгаа хубилгажа эхилһэн Улаан-Үдэ хотын Октябрьска райондо үшөө нэгэ шэнэ байшан ашаглалгада тушаагдаба. Энэмнай Трубачеевэй нэрэмжэтэ гудамжада ербын бодоһон «Снежинка» гэжэ нэрэтэй хүүгэдэй ясли-сад.

Энэ байшангые Буряадай барилгын управлениин «Главвостоксибстрой» трестын барилгашад богони сагай хугасаада бэлэн болгожо, балшар жаахан багашуулые, тэдэнэрэй түрэлхидые ехэтэ баясуулба, омогорхуулба ха юм. Тиин 280 багашуул уужам һаруул, гоё һайхан хоёрдохи гэртэй болоһондоо аргагүй баяртайханууд. Энэ комбинат хотын бусад сад-яслинуудта орходоо һурагтүй ондоо түхэл маягтай. Яслиинь бага наһатай үхибүүд ехэнүүдһээ амяараа таһалганууд соо байрланхай дээрэһээ, хүмүүжүүлэгшэдтэ таатай зохид болоһон байна. Тиихэдэ үхибүүдэй амардаг таһалга урданай саадуудайхиһаа уужам. Үндэршье болгогдоһон байха юм. Эндэ хамтадаа 12 бүлэгтэ хубаарһан үхибүүдэй мэдэлдэ тусгаар наадаха, хубсаһа хунараа, нааданхайнуудаа хадагалха таһагууд үгтэнхэй. Саада тээнь үхибүүдые хүгжэмдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ таһаг. Эндэнь гоё һайхан шэрээрээ ялабхиһан пианино табяатай.

— Үхибүүд болон түрэлхидэй, мүн бидэнэрэйшье үнинэй хүлеэһэн комбинат ашаглалгада үгтэжэ, бултанииемнай баясуулба, сэнгүүлбэ гээшэ. Мүнөө манай коллективтэ 70 хүн тоологдоно. Тэдэнэрэй 16-ниинь хүмүүжүүлэгшэд, 12-ынь медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд болоно. Комбинадта нэгэ врач, нэгэ ахалагша медицинскэ сестра хүдэлхэ ёһотой. Иигээд лэ эхэ эсэгэнэрэйнь ажалдаа байха үедөө үхибүүдтээ һанаагаа зобохогүйнь тула, балшар жаахан багашуулдаа энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандажа, ажынэрыень һэлгэн хүмүүжүүлжэ байха зорилго бидэнэрэй урда табигданхай, — гэжэ комбинадай директор А. М. Вылкова хөөрэнэ.

Нүхэр Вылкова саадые даагшаар хорёод жэлэй туршада ажаллажа ябана. Анна Максимовна саадта ерэжэ хүдэлхынгөө урда тээ һургуулинуудта багшалһан юм. Мүнөө А. М. Вылковагай энгэртэ «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значок яларна.

— Шэнээр ашаглалгада үгтэһэн комбинадаймнай кухни һүүлэй үеын техникээр түхеэрэгдэһэн дээрэһээ, бидэнэр тогоошодто алишье талаараа амар, соморшье болоһон байна. Маанадай мэдэлдэ электрын элшэ хүсөөр хүдэлхэ эдеэ шанаха тогоон, эдеэ хоол хадагалжа баймаар гурбан холодильник болон шухала хэрэгтэй бусадшье хэрэгсэлнүүд зохид һайнаар тодхогдоһон, түхеэрэгдэһэн байха юм. Тиин бидэнэр үглөө, үдэшэ бүри амтан эдеэгээрээ багашуулаа угтаха, үдэшэхэ нангин уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ зорилго урдаа табинабди, — гээд тогоошон эхэнэр М. П. Голых омогорхоно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хүүгэдэй шэнэ байшан. 2. Саадай хүхюухэн багашуул. 3. Эдеэ шанагша М. П. Голых. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮТ?

★ Манай орон дотор «Спортлото» нааданай дэлгэржэ эхилһээр дүрбэн жэл үнгэрбэ. Харин тиихэдэ Италида 500 гаран жэлэй, Венгридэ 200 жэлэй саада тээ энэ наадан мэдээжэ болоһон байха юм. Германида, Чехословакида спортын лотерей олохон жэлэй туршада үнгэргэгдэнэ.

★ Манай орондо «Спортлотоһоо» ороһон олзын 50 процентнь совет спортые саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдана, нүгөөдэ хахадынь нааданда хабаадагшадай золтой карточкануудай эздэй шүүбэридэ түлэгдэнэ.

★ Москвада һэлюурдэлгын канал, Казахстанда «Медео» гэжэ елүүр, Сухумида спортын стадион, Азербайджанда «Кура» гэжэ һэлюурдэлгын бааза, Карагандада спортын ордон, Белоруссида хүнгэн атлетикэ үнгэргэхэ ордон, Якутскда бүхэ барилдаанай зал болон спортын бэшэшье олон томо түхеэрэлгэнүүд «Спортлотоһоо» ороһон мүнгэ зөөреэр бодхоогдоо.

★ Улаан-Үдэ хотодо түхеэрэгдэжэ байһан тамаралгын бассейнэй барилга түгэсхэхын тулада 200.000 түхэриг мүнгэн «Спортлотогой» олзоһоо гаргашалагдаха болобо. Тэрээнһээ гадна, республика дотор спортын элдэб хэмжээ ябуулга үнгэргэлгэдэ «Спортлотогой» бага бэшэ мүнгэн зөөри гаргашалагдана.

★ Улаан-Үдэ хотодо ажаһуугшадай «Спортлотогой» нааданда түрүүшынхеэ хабаадалсажа эхилһэн сагһаа хойшо хоёр жэл үнгэрбэ.

★ «Спортлотогой» нааданда хабаадалсаһан хүнүүд ходо шүүнэ. Нэгэ хэдэн жэшээ дурдая. Новокуйбышевскын Раптановтанай бүлэ 10.317 түхэриг, Казаниин инженер В. Саратцев хоёр дахин — 3812 түхэриг болон 3162 түхэриг, мүн энэ городой симфоническа оркестрэй хүдэлмэрилэгшэ А. Панферов 12.480 түхэриг, Ленинград хотын «Красный выборжец» заводой халаанай мастер Ю. Хмелёв 15.000 түхэриг, Латвиин жолоошон И. Стакле 18.720 түхэриг. Таллинай слесарь Б. Оксендер 32.490 түхэриг, Ленинградһаа инженер И. Григорьев 58.463 түхэриг мүнгэ шүүһэн байна.

3,4, 5 мянга болон тэрээнһээшье дээшэ мүнгэ шүүһэн хүнүүд Буряадтамнай олон.

Д. ЦЫРЕНОВ,
«Спортлотогой» Буряадай зоной управлениин начальник.

Элбэг МАНЗАРОВ

ҺҮНИИН ХУРХИРААН

(Шог рассказ)

Шойдоной үглөөгүүр һэрихэдэ, стол дээрэнь дабһалһан һархяаг, алирһан жэмэс табяатай, нүхэрынь самовартай сайгаа аягалжа, багахан горшоог сооһоо халуухан хартаабха гарган табиба. Шойдон нюураа угааһанай удаа столдо һуужа, хилээмэн дээрээ хурга зузаанаар тоһо няагаад:

— Эх даа, энэ газарайш эдеэ эди, бү эди — тоолхо үгы байнал. Халуухан шүлэ уугаал һаа, бүхэли үдэртөө садхалан лэ ябахал һэм,— гэжэ амаараа дүүрэн хилээмэ хээд, һамганайнтаа урдаһаа харан, харан, харюу хүлеэһэндэл тамшаан байжа жажална. Нүхэрынь нэгэ хэды абяагүй һууһанаа, хилам байса хараад: — Шадалгүй аад, аманшни! Мяха һанаа хадаа тэрэ газаагаа байһан гахайгаа мухарюулыш! —гэбэ. Шойдон нюдөө бэлтылгэн:

— Шалсамаа, үгы юутээл дуугарнаш даа, ноябриин долоондо алаха гэһэн хэлсээгээ мартаа гүш? Үшөө таргалжа ябаг лэ, хахад һара үлөө ха юм. Бишни энэ үдэртөө агнажа туршахаб,—гээд, эдеэлжэ садаашье һаа, дутуу эдиһэн шонодол столоо харан харан бодобо.

Тэрэ үдэртөө, Шойдомнай хоёр аматаяа үргэлэнхэй, Жалгын тарянанай захаар ябасагаагаад, юумэнэй үгы байхада, унаһан нүүлэ тэбэрин, доошоо хараад хэбтэтэрээ, бодон гахайн шэнэхэн мүр обёоржорхибо. Түргэхэн долёобор хургаараа мүрыень худхажа, хэзээ багта ябаһыень багсааһаар:

— Шолмошни, тариянда ороно ёһотой. Мүнөө һүни зорюута ерэжэ һахиха байна,—гээд, баяртайхан гэртээ гэшхэлээ һэн.

— Байза, гансаараа ерэхэдэш аюултай. Һүниндөө һара харанхы, үшөө хэрбээ... Үгы даа, хажуудаа нэгэл хүнние олохо. Теэд хэниие, — гэжэ тосхонойнгоо баруун захаһаань айлнуудаа тоолоно.

— Галзуу, Ангаадай, Шойсорон,— гэһээр ябатараа:

— Мунса. Нээрээшье Мунса һала таараха, агнууридаш һайн, энээнһээл ондоо хүн байхагүй,— гэһээр бууугаа модоной хүндыдэ нюужа, Мунсындаа сэхэ һалирба.

Халуудажа хүлэрһэн Шойдоной, амяа абажа ядаһаар Мунсында орожо ерэхэдэ, тэрэнь орон дээрээ толгойгоо тэбэринхэй, ёолохо аахилхань аргагүй.

— Мунса. Мунса Бухаевич, юун болооб? Үбдөө гүт? — гэһээр Шойдон нүхэрэйнгөө хажууда аалиханаар дүтэлбэ.

— Оо, ёо! Үсэгэлдэр хоёр хүнэг алирһа дүшэн түхэригтэ хүргэжэ худалдаад, хахадыень уугаад, зобожо байналби. Ай, ёо,ёх, үглөөгүүр һамгандаа нэгые захиха гэһээм, тэрэмни хара эртээр бодожо, хүдэлмэридөө ябашаһан байгаал,—гээд, саашаа хараад ёолоно. Шойдон бүриш хажуудань ойртожо, шэхэндэнь шэбэнэхэһээ наагуур, тугаарай һанажа ябаһанаа, гахайнгаа мүр тухай дууһан хөөрэжэ, хоюулан һүниндөө ошожо һахиха болобод...

— Зай, тиибэл бишни гэртээ ошожо, һамганһаа мүнгэ абажа, шиниингээ толгой заһаад, мэнэ гэһээр ябая, —гээд Шойдон газаашаа гарахаяа забдана.

— Мүнгэнэй байгаа һаань, үшөө хоёрые абаарай. Бүхэли һүниндөө гахай һахиха гээшэш миин хэрэг бэшэ: хүйтэншье байха, тэдэшни үүрэй сайха багта ородог зантай,— гэжэ Мунса хойноһоонь хэлэбэ.

— Зай, зай. Хүлеэжэл һуугаарай, аргыень олонол бэзэб,— гэһээр газаашаа тэгүүлбэ. Теэд харгыдаа Шойдомнай бүриш ехэ бодолгото болоно: «Байза, хайшан гэжэ энэ Шалсамааһаа мүнгэ абахам гээшэб. Мунсын толгой заһахам гэжэ хэлээ хадаш... — Үгы даа, худалаар лэ хэлэхэ. Теэд юун гээд? Байза, байза... Одоол һанааб. Мунсын гахай алалсахаяа ошохом гэхэб. Мяханайнь эгээл һайнһаа худалдажа абахам гэбэлни, үгэхэл ёһотой. Хэрбээ бодон гахай алаа хадаа, нэжээд хойто хүлыень Мунсатаяа хубаажа абаад, бэшыень мүнгэн болгонол бэзэбди,— гэжэ гэртээ ороод:

— Шалсамаа, намдаа арбан хоёр түхэриг үгэл даа? Мунсынхи гахайн мяха худалдаха һанаатай һэн. Тиин намайе ерэжэ гаргалсаарай гээ бэлэй. Оройтоо хадаа хоножош болохоб. Тугаарай модо руу ябаад, амидыш юумэ хараагүйб. Хангай буруулхаа гү, али яагааб даа, — гэбэ. Һамганиинь хангай гэһэн үгые шагнажа хашарһандаа:

— Хангай, хангай гэжэл байгаа хүмши. Хулганын хамарһаа хүн болоһоор шуһа гаргаагүй аад. Өөһэдынгөө гахай гаргаха дурагүй хадаа һүүлшынгээ мүнгөөр абахал болоо бэзэш даа,— гэн арбан хоёр түхэриг гартань барюулба. Шойдон бэлэхэнээр мэхэлжэ, мүнгэ абаһандаа, хүхюутэйхэн, магазинһаа гурбан шэл абанхай, сэхэл Мунсындаа орожо ерэһээр:

— Түргэхэн энээниие уужа, толгойгоо заһаад, тугаархи хэлсээгээрээ ябаял,— гэһээр нэгэ шэлээ аягалжа, шашаг үгэ зугаалан һуутараа, хоёрдохёо хооһолжо уугаад, хоюулан хайшан гээд ойн гахай алаха тухай түсэб табина.

Теэд амаа халаһан хоёрой зугаа гээшэ аргагүй; бэе бэедээ дээрэлхэнэшье, заабарилнашье, ан гүрөөһэдые үльгэрэйхидэл шэнги алаһаниинь тооложо барахаар бэшэ.

— Зай, харгынхияа нэ... жээдые дуһаае. Ту... толгойгоо заһаабди. ... рида гарахадаа дуһаа... хадаш, ан гүрөөһэдшье ... рагдахагүй, — гээд М... гурбадахи шэлээ аяга... Шойдондоо бариба.

— Үгы, нүхэр, һ... хоб.

— Бари, бари нэгые, ... гэһээр Мунса нүхэртөө ... гажал һалаба. Дураа ... болоһон Мунсын ... улайжа:

— Шойдон, тархяа ... галһанай хэрэггүй! — ... хэлээд, үшөө нэгые ... ууһаар, гэдэргээ ... хурхиршаба. Хооһоор ... һэн Шойдон хоро шара... салбашье, үшөө нэгые ... уугаад, гэртээ харихаа... заашаа мүлхибэ. Теэд ... гыдаа мүлхи мүлхиһээр ... шабар болошоһон ... арайхан гэртээ ороһоо... хынгоо хажууда сто... шөөд унташоол һэн.

Һүниин тэндэ Шой... ундаа хурэшөөд һэр... ямар нэгэ хүнэй хур... дуулдаба. Юунэйш бол... һайнаар ойлгоогүй Шой...

— Энэмни хэнэй гэр... шэб? Гэртэмнай ингэж... хирха хүн үгы бэлэй, — ... гэр соогуураа һэмээ... гэшхэлнэ.

— Үгы даа, энэш ... гэр, теэд хэн хурхир... тойб. Үглөөгүүр энэ ... маамни намаяа юун ... муухайгаар хараанал ... Харин хүдөө хонохоб ... һэмни, хажуудаа..., — ... һээр хамсыгаа шамаж... тэ галаа аһаагаад, ... найнгаа хажууда гүй... бо. Шалсамаа сошо...

— Шимни инхэдээ ... рээ гүш, унтыш саа... гэжэ буруу хараад ... ба. Шойдон сухарижа, ... һал шагнаад үзэхэдэнь ... хирха дуулдаад лэ һа... бэшэ. Гэр соогуураа ... тиишээ харaашалжа, ... үгы байхада, газааша... раад шагнахадань, ... үнөөхи хурхираан ... һаар. Гэрээ тойроод ... ябатараа, сонхо дороо ... һэн гахайгаа обёорж... үхэмэршни хурхир... юм, — гэһээр, ошож... хэлөөд:

— Юумэн бүхэн ху... һаа. Арбан хоёр ту... Үглөөдэр үшөө Ша... һаа... — гэһээр гэртэ... бо.

Хойто үдэрнь юун... һыень, уншагшад, ... һанана бэзэт.

ПРАВДА БУРЯТ...

Нэгэдэхи хууда... КПСС-эй обкомдо, ... ликын Министрнүүдэ... ведтэ. Зэдын аймагай ... нэй нэрэмжэтэ колхозо... лиин фермэнүүдэй ху... рилэгшэдэй социалис ... нууд. «Түрүүшын ... А. Рыжковой корреспо... ци. ТАСС-ай һүүлэй ... сэлнүүд.

Хоёрдохи хууда... Монголой Арадай Респ... кын 50 жэлэй ойдо. ... дүү ороной алтан ... Ш. Б. Чимитдорж... статья, (Эхиниинь). ... родской комитедэ. ... бди. «Бэрхэшээлтэй ... гэжэ шалгаг ... Р. Макальскаягай ста...

Гурбадахи хууда... Ш. Б. Чимитдорж... «Аха дүү ороной ал... (түгэсэл). «Арадай ... байдалай түүхэ» ... ай материал. «Театр ... шухаг монограф... Тармаханов болон ... нон статья. «Засаг ... Түби дэлхэйн һонин...

Дүрбэдэхи хууда... «Амар сайн, шэнэ ... лин» — Т. Болынцев... портаж. Городской ... гүйсэлгээ комитед... хэбэрин. Е. Тарм... Г. Туденов — «Театр ... шухала монографи» ... хэл).

СЭНХИР ЭКР...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

Улаан-Удэ. 17.55 — ... жуулгын программа. ... — «Онтохон соохо... хото» — кинооче... — Телевизионно... 18.40 — «Пропаг... та ба шудалагшад... лажа» — «Орбита». 19.00 — ... ма. 19.30 — Х... «Известиин» газеты... хүртэхы түлөө ... рондын мүрысөөн. ... Швецин сугл... командануудай наадах... эх, 3-дахи үе... слованиин дамжуул... (үнгэтэ). 20.50 — ... Совет милициин ... зуулдаг байгшанай ... залан дамжуула... (үнгэтэ). 24.00 ... ХОЁРДОХИ ПРОГ...

Улаан-Удэ. ... «Сквозь ледяну... урган һайханай фил... — Концерт.

Хилын сааhанаа

· телефон · телеграф · радио

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ГАВАНА. Украинын, Белоруссиин, Молдавиин, Киргизиин ба Туркмениин арадай урашуулай бүтээһэн зүйлнүүдэй выставкэ Кубын ниислэлэй урлалгын музей соо нээгдээ. Кубино-совет хани барисаанай ассоциаци, Кубын соёлой национальна совет выставкые эмхидхэһэн байна.

БЕРЛИН. Роберт Шуманай нэрэмжэтэ уласхоорондын хүгжэмэй конкурс Цвиккау хотодо болоод дүүрэбэ. Тэрээндэ 15 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай 69 пианист ба дуушад хабаадаһан байна. Пианистнуудай дундаһаа 26 наһатай совет хүгжэмшэ Павел Егоров нэгэдэхи һуури эзэлээ. Дуулалгын конкурсын нэгэдэхи шангууд Японой дуушан басаган Мицуко Сиран ба Венгриин дуушан Ласло Польгарта барюулагдаа.

ЛОНДОН. Англиин Глазго хотодо автобусуудай жолоошодой, метрополитенэй алба хэгшэдэй забастовко ажалшадай илалтаар дүүрэбэ. Гурбан недели соо энэ забастовкын үргэлжэлхэдэ, үнэндөө хотын транспорт хүсэдөөр шахуу зогсоһон байха юм. Городой засагаархид буулта хэхэ баатай болножо, забастовко хэгшэдэй гол эрилтэнүүдые хангахые зүбшөөһэн тухайгаа соносхоо.

БОНН. Баруун Германиин ажалшадай салин хүлһэнэй 9 үлүүтэй процентнь медицинскэ хангалгада зорюулагдахын тулада «Больницын кассанууд» гэдэгүүдтэ һара бүхэндэ оруулагдажа байдаг юм. Ойрын гурбан жэлэй турша соо энэ түлөөһэн салингай 13,1 процент хүрэтэр дээшэлхэ.

КАНАКРИ. Канакриин политехническэ институтда нээгдэһэн фотовыставкэ «Совет засагай 57-дохи жэл» гэжэ нэрлэгдэнэ. «Агууехэ Октябрьда зорюулагдаһан хэмжээнүүдые абалга манай институтда заншал болонхой»,—гээд институдай студентнүүдэй захиргаанай соведэй вице-президент Сулейман Сиссе ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

ДЕЛИ. Индиин хүн зон 1931 ондо 260 миллион хүн байһан аад, мүнөө үедэ 600 миллион хүрэтэр олон болоо гээд элүүрые хамгаалгын ба гэр бүлын хэрэгүүдые түсэблэлгын министр д-р Каран Сингх мэдүүлээ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Хэтэрмэ хархис үзэлтэй эмхинүүд, илангаяа «Аргентинын коммунизмда эсэргүү альянс» гэжэ фашис бүлэглэл орон доторхи оршон байдалые шахардуу болгожол байһаар. Һүүлэй үдэрнүүдтэ тэдэнэр Кордова городто 25 дахин алалга хюдалгын ябуулгануудые хээ, Тукуманда студентнүүдэй эмхиин хүтэлбэрилэгшэдтэ, Катамарка провинцида профсоюзна хүтэлбэрилэгшэдтэ хорлолго эмхидхэгдээ. Национальна конгрессэй депутат Эктор Сандлерай гэрэй хажууда «коммунизмда эсэргүү альянсын» хүйхэрнүүд һаяхан бомбо тэһэлээ.

Хэтэрмэ хархис этэгээдүүдэй эдэ бузагай муухай ябуулгануудые Аргентинын демократическа олониитэ буруушаана.

НЬЮ-ЙОРК. «Дженерал моторс корпорейшн», «Форд мотор компани» ба «Крайслер» гэжэ США-гай автомобиль-бүтээлгын гурбан томо корпораци үшөө 22 мянган хүдэлмэришэнэй ажалһаа гаргагдаһан тухай соносхоо. Дурсагдаһан компаниинуудай Нью-Йорк, Нью-Джерси, Делавэр, Мичиган, Миссури ба Калифорни штадуудтахи хэдэ хэдэн заводуудай хүдэлмэришэд ажалгүй болохо байна.

Һүүлэй үедэ ажалһаа гаргагдаһан США-гай хүдэлмэришэд-автомобиль бүтээгшэдэй ниитэ тоо 84 мянган хүн болоод байна.

(ТАСС).

ДЕЛИ

ИНДИРА ГАНДИИН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Индиин Национальна конгресс гэжэ зонхилхы партиһаа парламентын гэшүүдэй үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, Индиин премьер-министр Индира Ганди иигэжэ мэдүүлээ. Дэлхэй дээрэ «Индиин нэрэ хүндэ дээшэлнэ, тэрэнэй ханинар нилээд олон болоно байна». Бүхы оронуудтай, хамагай түрүүндэ хүршэнэр — Пакистан, Бангладеш ба Шри Ланкагай хани харилсаатай байхые Индиин хүсэдэг байһые тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Орон доторхи экономическа байдал тухай тогтоходоо, тэрэ «зарим зэргээр һайжараа, зүгөөр бэрхэшээлнүүд үшөөл бии байһаар» гээд премьер-министр зааһан байна. Гэхэтэй хамта, үргэн олониитын дэмжэлгэтэйгээр правительствын абаһан эрид шанга хэмжээнүүдэй ашаар мүнгэнэй үнын уналгые тогтоохын тулада олон юумэ хэгдээ гээд Индира Ганди тэмдэглээ.

Дотоодын политическэ оршон байдал тухай тогтоходоо, премьер-министр иигэжэ заагаа. Баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй ябуулганууд һүүлэй үедэ Бихар штадта илангаяа эдэбхитэй болоо. «Энэ хадаа ороной тогтууритай байлгада ехэ түбэг татана, правительство хархис хүсэнүүдтэ эрид шанга сохилто үгэхэ ёһотой». «Мүнөөнэй правительствые унагааха гээшэ һүйдхэлшэ этэгээдүүдэй, тэрэ тоодо баруунай үзэл элитээр баримталдаг «Раштрия сваямсевак сангх», «Ананд марг» гэжэ эмхинүүдэй гэшүүдэй зорилго болоно» гээд Индира Ганди онсолон тэмдэглээ.

ТОКИО

Японой кабинет шэнэдхэн байгуулагдаба

ТАСС

Японой премьер-министр Какуэй Танака өөрынгөө кабинедые шэнэдхэн байгуулба. Шэнээр соносхогдоһон правительствын гол тушаалнуудые — финансын, министрэй, гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин, тэрэшэлэн гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалнуудта М. Охира, Я. Накасонэ, Т. Кимура үлэһэн байна. Хэдэ хэдэн министрнүүдэй тушаалые премьер-министрэй фракциин, тэрээнтэй харилсаа холбоотойгоор хүдэлдэг М. Охира ба Я. Накасонэ гэгшэдэй фракциин гэшүүд эзэлһэн байна. Либерально-демократическа оппозиционно партиин фракциие толгойлогшонор Т. Мики, Т. Фукуда шэнэ правительство байгуулгада хабаадалсахаһаа арсаа.

Либерально-демократическа партида фракцинуудай хоорондохи тэмсэлэй һүжэрһэн, Японой экономическа байдалай муудаһанһаа уламжалан, правительствын урдын составай нэрэ хүндын унаһан дээрэһээ шэнэдхэлгэ хэгдээ.

ВАШИНГТОН

Совет-американ комиссиин сесси

ТАСС

Транспортын талаар харилсаа холбоо байгуулха совет-американ хамтын комиссиин хоёрдохи сесси эндэ нээгдээ. Сесси хадаа энэ талаар хоёр ороной хоорондо бэелүүлэгдэһэн харилсаа холбооной дүнгүүдые гаргаха, саашанхи үедэ хэхэ хүдэлмэриингөө шэглэлые хараалха байна.

Совет делегациие Наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Г. В. Алексенко, американ делегациие транспортын министрэй орлогшо Р. Биндэр толгойлно.

БЕРЛИН

СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ ИНФОРМАЦИОННО АГЕНТСТВЭНҮҮДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

ТАСС

Социалис оронуудай информационно агентствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн ноябриин 12-то эндэ нээгдээ. Социализмын туйлалтануудые, шахардуу шанга байдал һуларуулгада, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ информациин органуудай дүүргэдэг үүргэнүүдые тайлбарилгаар харилсаа холбооной ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ асуудалнууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдэхэ байна.

ТАСС-ай ба Хэблэлэй һониинуудай агентствын түлөөлэгшэд совет талаһаа зүблөөндэ хабаадаха.

УЛААН-БААТАР

Совет ороной бэлэг

ТАСС

«СССР-эй хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин туйлалтануудай» выставкэ монгол-совет хани барисаанай заншалта һарын үедэ МНР-эй ниислэлдэ ноябриин 1-һээ 12 хүрэтэр эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэнэй экспонадуудые монгол арадта бэлэг болгон дамжуулан үгэлгэдэ зорюулагдажа, ниислэлэй ажалшадай түлөөлэгшэдэй митинг ноябриин 12-то эндэ болоо.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх митинг дээрэ байлсаа.

БРЮССЕЛЬ

„Юрэнхы дэлгүүрэй" сесси

ТАСС

Брюссельдэ «юрэнхы дэлгүүрэй» штаб-квартирада Министрнүүдэй Соведэй сесси нээгдэжэ, «юһэн ороной» гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд тэрээндэ хабаадана. Африкын, Карибска далайн ба Номгон океанай гүрэнүүдтэй харилсаануудай асуудалнуудаар ЕЭС-эй оронуудай юрэнхы хараа бодол тодорхойлхо гээшэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудай тоодо оролсоно.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин гэшүүн боложо орохо гуримые хубилгаха тухай Англиин эрилтые, тусхайлбал, «юһэн ороной» бюджедтэ Англиин оруулха түлөөһэнэй хэмжээе бага болгохо тушаа Лондоной эрилтые министрнүүд мүн лэ хаража үзэхэ юм.

БЕЙРУТ

Израилиин харата ябуулганууд

ТАСС

Ливанай урда талын хубида израиль сэрэгэйхид шэнэ гэмтэ ябуулга хэбэ.

Ороной урда талын районуудта израиль авиациин добтолһонһоо уламжалан, дүрбэн хүн алуулаа. Оливок суглуулжа байһан Ливанай 7 тарияашан шархатагшадай тоодо оролсоно гээд Ливанай оборонын министерствын эндэ толилогдоһон мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

РИМ

Дэлхэйн эхэнэрнүүдэй эрилтэ

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хунтын харата муухай гэмтэ ябуулганууды эсэргүүсэн буруушааһан митинг Сальвадор Альендиин нэрэмжэтэ «Италия — Чили» бүлгэмэй үүсхэлээр эндэ болоо. Чилидэ политическэ шалтагаанаар хаалтада һуугшадые, тэрэ тоодо эхэнэрнүүдые сулөөлхын түлөө хэмсэхыень урялан, дэлхэйн эхэнэрнүүдтэ хандаһан хандалгые митингдэ хабаадагшад баталан абаа. Хунтын түрмэнүүдтэ һуужа байһан Чилиин 200 шахуу эхэнэрнүүд - патриоднуудай список митинг дээрэ тараагдаһан байна. Тэдэнэр ямаршье сүүд, мүрдэлгэгүйгөөр түрмэнүүд ба концлагернуудта хаагдаһан, үмөөрүүлхэ эрхэһээ хаһагдаһан байна.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын ба национальна элдэб эмхинүүдэй элитэ ехэ түлөөлэгшэд, олониитын ажал ябуулагшад, тэрэ тоодо В. Николаева-Терешкова, Анна Зегерс, Анджела Дэвис, Ортенсия Бусси де Альенди, Мария Эстер Суно де Эчеверрия, бусад олон эхэнэрнүүд хандалгада гар табяа.

Ц. Ц. ЦИБУДЕ...